

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 11, 2015 • Vol. CVI Nr. 94 Kaina 1 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 08-10-2015

ŠIAME NUMERYJE:



Patriotinių srovių suartėjimas – 8 psl.



Kun. A. Tamošaičio pamokslų knyga – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.



Prezidento A. Smetonos gimtadienis – retro stiliumi



Smetoninių svečiai.



Prezidentas ir jo žmona Sofija.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Pačią karščiausią šių metų dieną, praėjusį šeštadienį, kai temperatūra pavėsyje daug kur Lietuvoje viršijo 35 laipsnius karščio pagal Celsijų (tai atitiktų beveik 97 laipsnius pagal Farenheitą) Prezidento Antano Smetonos (1874-1944) gimtinėje, Užulėnyje Ukmergės rajone buvo švenčiamas jo 141-asis gimtadienis.

Smetoninės, kurios neseniai atstatytame Prezidento dvare švenčiamos jau kelintus metus iš eilės, vėl priviliojo šimtus lankytojų, kurių nemaža dalis pasipuošė retro stiliaus rūbais. Tokią tvankią dieną šių rūbų dėvėjimas reikalavo neeilinės ištvermės – damos pirštinais nešėsi rankose, slėpėsi po retro skėtukais ir vėdinosi vėduoklėmis, o kariškiai metė į šoną savo aulinius batus ir nėrė į čia pat esantį Lėno ežerą, kurio įkaitęs vanduo bent šiek tiek trumpam atgaivino. – 6 psl.



Atstatytas Prezidento dvaras oficialiai atidarytas pernai.

Prez. B. Komorowski dovana Lietuvai



Kavoliškio dvaras.



Lietuva sulaukė vertingų kadenciją baigusio Lenkijos prezidento B. Komorowski dovanų.

A. Ufarto /BFL nuotr.

Užsienio reikalų ministrui Linui Linkevičiui pristatyta kadenciją baigusio Lenkijos prezidento Bronislaw Komorowski dovana Lietuvai – eksponatų, atspindinčių Komorowski šeimos istoriją Lietuvoje, rinkinys.

„Prezidento B. Komorowski dovana Lietuvai simbolizuoja ypač glaudžius dviejų tautų istorinius ryšius. Geriau pažindami mūsų bendrą praei-

tį, galėsime dar labiau branginti ir puoselėti šią dieną Lietuvą ir Lenkiją siejančią strateginę draugystę. Užsienio reikalų ministerija ketina šiuos vertingus istorinius daiktus perduoti Rokiškio krašto muziejui, o Juzef Perkowski piešinius – muziejui Žemaitijoje”, – sakė užsienio reikalų ministras L. Linkevičius.

– 2 psl.

Keturiasdešimt metų – jaunystės senatvė, penkiasdešimt – senatvės jaunystė. – Victor Hugo

Dviguba pilietybė: Latvijos patirtis

SAULIUS SPURGA

Pavasarij Liberalų sąjūdis atgaivino iniciatyvą rengti referendumą dėl dvigubos pilietybės įteisinimo. Vėl užsimezgusi diskusija bus pratęsta rudenį. Kalbų dvigubos pilietybės tema gausu, tačiau stebina tai, kaip mažai jose racionalumo, kiek čia mistifikacijų ir klaidingos informacijos.

Susidaro įspūdis, kad sprendama šią problemą Lietuva pateko į neįveikiamą teisinį labirintą. Jo nei pereisi, nei sienos nepramuši... Tačiau juk ne kas kitas, o tik patys ir pastatėme šį labirintą, kuris tarsi laiko paėmęs nelaisvėn. Tuo metu kaimynė Latvija po ilgų diskusijų nustatė tvarką, pagal kurią Latvijos piliečiai gali turėti ir kitos valstybės pilietybę. Atitinkamas Pilietybės įstatymo pataisas Latvijos *Saeima* priėmė 2013 metų spalio 1 dieną (Latvijos Konstitucija apie dvigubą pilietybę nekalba). Nustatoma, kad Latvijos pilietybę gali išlaikyti asmenys, kurie įgijo kitos Europos Sąjungos (ES) narės arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (EFTA) narės – Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos, Šveicarijos – pilietybę, NATO narės pilietybę, taip pat Australijos, Brazilijos arba Naujosios Zelandijos pilietybę. Yra ir papildomų galimybių. Latvijos piliečiai gali turėti antrąją pilietybę šalies, su kuria Latvija sudarė susitarimą dėl dvigubos pilietybės pripažinimo (kol kas nėra nė vieno tokio susitarimo). Latvijos vyriausybė dėl svarbių nacionalinių interesų gali suteikti leidimą asmeniui turėti dvigubą kitos, įstatyme neįvardytos, šalies pilietybę. Dviguba pilietybė galima su bet kuria šalimi, jei tos kitos šalies pilietybė įgyta automatiškai (ex lege), situokus arba įvaikinus. Galų gale, ne Latvijos piliečiai, įregistruojantys Latvijos pilietybę kaip latviai arba lyviai, taip pat išeiviai, turi teisę išlaikyti bet kurios kitos valstybės pilietybę. Nepaisant kokią kitą pilietybę turi Latvijos pilietis, pagal savo teisinius santykius su Latvija jis yra laikomas tik Latvijos piliečiu.

Žvelgdamas į šias įstatymo nuostatas, matyt, turėčiau rautis nuo galvos plaukus ir aimanuoti, apraudodamas žūvančią latvių tautą. Mat tokios pačios dvigubą pilietybę reguliuojančios nuostatos aptiriamos ir Lietuvoje, tik čia jos dažniausiai pripažįstamos kenksmingomis tautos gyvybingumui ir keliančiomis grėsmę valstybei, nlogiškomis, teisiškai ydingomis, neįmanomomis bei diskriminacinėmis.

Pavyzdžiui, Seimo narė Agnė Bilotaitė savo paskelbtame komentare gąsdina, kad Lietuvos piliečiams leidus turėti vienų valstybių pilietybę, o neleidus kitų susidursime su „nelygiu ir nepagrįstu piliečių diskriminavimu“. Seimo narė tęsia samprotaudama, kad nebus įmanoma įtikinamai atsakyti į klausimą, kodėl tapus kitos ES šalies piliečiu Lietuvos pilietybė išsaugoma, o tapus Šveicarijos ar Norvegijos – nebe. Kaip matome, latviams ši problema nekyla. Visų pirma, Šveicarija ir Norvegija yra



Saulius Spurga

Liūdna, kad Lietuvoje iš esmės nevyksta argumentais bei faktais pagrįsta diskusija itin svarbiu dvigubos pilietybės klausimu.

EFTA narės, todėl šių šalių pilietybė Latvijos piliečiams leidžiama. Dar daugiau, latviai nesivaržo ir konkrečiai išvardija papildomas valstybes, kurių pilietybę gali turėti Latvijos piliečiai – tai yra Austrija, Brazilija ir Naujoji Zelandija. Kodėl šios valstybės, o ne kitos? Kodėl Brazilija, bet ne, pavyzdžiui, Argentina? Latvių visuomenė apie tai diskutavo, ir parlamentas galiausiai taip nusprendė įvertinęs visus veiksnius ir atradęs sprendimą, kuris šiuo metu latvių tautai yra palankiausias. Taip, kai kas tuo liks nepatenkintas, tačiau – ar yra tokių įstatymų, valstybės sprendimų, kurie patinka visiškai visiems? Vardydami valstybes, su kuriomis leidžiama dviguba pilietybė, latviai tiesiog turėjo kažkur padėti tašką, ir jie jį padėjo. Demokratinės valstybės parlamentas pasakė savo žodį, ir dabar latviai dėl nieko neturi nei teisintis, nei atsiprašinėti.

A. Bilotaitė, kartu su kitais dvigubos pilietybės komentatoriais, piešia dar vieną baubą. Ji nurodo, kad Lietuvoje gyvena 180 tūkst. potencialių Rusijos piliečių. Suprask – vos bus įteisinta dviguba pilietybė, Lietuvoje iškart išdygs penktoji kolona, ir gindama savo piliečių teises Rusija pradės kelti grėsmę Lietuvai. Tačiau šis argumentas – išlaužtas iš piršto. Visų pirma, Lietuvos parlamentas nuspręs, su kuriomis valstybėmis yra leidžiama dviguba pilietybė, ir Rusijos tame sąraše nebus. Manychiau, gąsdinan-

čių šiuo baubu komentatorių fantazija yra laki, ir jie įsivaizduoja, kad kada nors Seimas gali priimti įstatymo pataisas, leidžiančius dvigubą Lietuvos pilietybę kartu su Rusijos pilietybe – aišku, tam, kad atvertų duris Rusijai. Čia verta pastebėti, kad jeigu kada iš tiesų susirinks išdavikiškas Seimas, tai jis ras kur kas paprastesnių būdų pasitarnauti Rusijai ir išplėsti jos įtaką. Beje, Rusija dabar vartoja sąvoką „rusų pasaulis“, kuri apima ne tik Rusijos piliečius. Ir pastarųjų Ukrainos įvykių, ir Lietuvos istorijos pavyzdžiai nesuteikia jokių argumentų, patvirtinančių, jog pilietybės klausimas eskaluojant agresiją galėtų turėti bent kokios reikšmės. Istorija liudija, kad norint mušti lazda visada atrandama.

Konstitucinio Teismo (KT) teisėjai ir su juo susiję teisininkai šią temą pratęsia dar toliau ir klausia, kurioje pusėje kilus karui kariautų asmenys, turintys dvigubą pilietybę? Tačiau juk aišku, kad tokius žmonių sprendimus lemia ne formalūs argumentai, kišenėje turimas dokumentas. Nors ir kaip gerbtume KT, verta priminti, kad karas (neduok Dieve, jo sulaukti) vyks tikrai ne pagal KT suformuotą doktriną. „The Economist“ straipsnis, skirtas dvigubos pilietybės temai, atkreipia dėmesį į tai, kad didžiausi išdavikai visuomet būdavo tos šalies piliečiai, neturintys kitos pilietybės. Ir tai šventa tiesa.

Taigi Rusijos piliečių grėsmės argumentas yra dirbtinis, bet nuolat pučiamas, tarp jų – ir reikalaujant, kad dvigubos pilietybės su Rusija draudimas būtų įtvirtintas Konstitucijoje. Tokią formuluotę atrasti būtų keblu, bet įmanoma. Tik ar to

reikia? Lietuvoje tokio konstitucinio draudimo nėra. Dar daugiau, įstatymas palieka galimybę leisti Latvijos piliečiams turėti bet kurios valstybės pilietybę, jei su ta valstybe sudaroma atitinkama sutartis. O juk Latvija – tai valstybė, turinti itin didelę rusų mažumą, valstybė, kurioje rusų partijos pergalė rinkimuose yra visai tikėtina. Skirtumas tas, kad latviai nepasiduoda baubų nelaisvei ir savo gyvybinio tautos intereso išlaikyti kuo daugiau piliečių šalies orbitoje neaukoja vaizduotės nusipieštos šmėklos. Galų gale, latviai Pilietybės įstatymu įtvirtina kraujo teisės principą, žinomą Vokietijoje ir kitose valstybėse. Autochtonai latviai ir lyviai Latvijos piliečiai jau šiuo metu gali turėti bet kurios kitos valstybės pilietybę, o kitų tautybių piliečiams neleidžiama turėti įstatyme neįvardytų valstybių pilietybės. Lietuvoje tokia galimybė net nesvarstoma – įdomu kodėl?

Liūdna, kad Lietuvoje iš esmės nevyksta argumentais bei faktais pagrįsta diskusija itin svarbiu dvigubos pilietybės klausimu. Prezidentė Dalia Grybauskaitė šią problemą paminėjo savo metiniame pranešime, tačiau galų gale ir ji, ir kiti politikai viską paliko savieigai, kuri nieko gero neduos.

„Lietuvos žinios“



„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“

internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: administracija@draugas.org ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

SKAITYKITE „DRAUGĄ“ GREIČIAU!



DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

NUOMONĖS, KOMENTARAI

Kas užmokės?

VITALIJA DUNČIENĖ

Žiūrinėjant Lietuvos internetinę žiniasklaidą į akis krito rugpjūčio 5 d. „Delfi“ didelėmis raidėmis išrašytas pavadinimas: „Užsienio lietuviai pritaria Lietuvos kortai.“ Kada visa tai įvyko? Iš kur atsirado ta Lietuvos korta ir ką ji reiškia? Kas iš užsienio lietuvių matė tą Lietuvos kortą? Kas klausė užsienio lietuvių nuomonės apie Lietuvos kortą? Kas čia išsako pritarimą užsienio lietuvių vardu?

Polu skaityti straipsnį, ieškodama atsakymo į išvardintus klausimus. Straipsnyje randu tokių teiginį: „Anot ‘Lietuvos žinių’, teisingumo ministro Juozo Bernatonio iniciatyva jau rudenį ketinama pateikti konkretesnį siūlymą dėl Lietuvos kortos – specialaus dokumento svetur gyvenantiems lietuvių kilmės asmenims. Turintiesiems Lietuvos kortą svarstoma įteisinti nemokamas ilgalaikes vizas, teisę į nemokamą švietimą ir gydymą Lietuvoje.“ Hmm, duos visiems išeiviams Lietuvos kortą ir užmokės už medicininės paslaugas ir švietimą!!! Kažin ką galvoja Lietuvos ūkinininkas, girdėdamas tokius teisingumo ministro pažadus ir žinodamas, kad jis savo vaikų negalėjo pasiųsti mokytis į Vilniaus ar Kauno universitetus, nes nepajėgė užmokėti už buto nuomą, jų knygas, maistą...? Manau, kad nerastum Lietuvoje nė vieno žmogaus, kuris nenorėtų gauti nemokamų gydymo ar mokslo paslaugų. Deja, jie visi turi mokėti mokesčius, apsidrausti sveikata ir dar „dovanėlėms“ pasitaupyti pinigų. Būtų labai gerai kažką gauti veltui, nemokamai, bet... žinau, kad „nemokamų pietų nebūna“ ir

už viską reikia mokėti. Todėl belieka tik išsiaiškinti, iš kur Lietuvos teisingumo ministras J. Bernatonis planuoja gauti pinigų išeivių sąskaitoms apmokėti?

Dar labiau nustembu tame pačiame straipsnyje perskaičiusi, kad šią teisingumo ministro idėją palaiko naujai išrinkta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkė: „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkė Dalia Henke teigė, kad šalyje garantuojamos lengvatos prisidėtų prie ryšio išlaikymo.“ Ar ne prostitutiškai skamba išeivių vardu jos išsakomas pažadas palaikyti ryšį su Lietuva už „garantuotas lengvatas“?

Į klausimą, kas užmokėtų už „garantuotas lengvatas“ išeiviams, atsako straipsnio skaitytojas Lietuvoje savo komentaru po straipsniu: „apmokėsime mes – ubagai ir durniai, likę Lietuvoje. Kai moki pinigus, kažką perki. Už ką mokėsime šiuo atveju mes? Už tai, kad mūsų emigrantai malonėtų ‘išlaikyti ryšius’ su savo Tėvyne? Visa tai šlykštu!“ Sutinku, kad tokios Lietuvos teisingumo ministro ir PLB valdybos pirmininkės kalbos yra šlykščios.

Darosi baisu, kaip pagalvoji, kad tokios teisingumo ministro ir jo bendraminčių idėjos skelbiamos dabar, atseit, ruošiantis referendumui „dvigubos pilietybės“ klausimu. Kaip lengvai PLB valdybos pirmininkė užkibo ant jai ministro pamesto kabliuko su jauku ir sudarė galimybę žurnalistams manipuluoti visų išeivių vardu, kiršinant tautiečius tarpusavyje!

Spėlioju, ar tokių idėjų skelbimas respublikinėje žiniasklaidoje yra susijęs tik su politikų naivumu, nesusigaudymu situacijoje ar tai – piktybiškas ir tikslingas bandymas manipuluoti valdininkų užguitų Lietuvos žmogelių pykčiu į jį nukreipiant į „gobšuosius, suktuosius išdavikus“ išeivius, kurie „viską perka ir viską parduoda už pinigus“.

Belieka tik tikėtis, kad gyvenantys Lietuvoje tau-

tiečiai girdės ne tik politikų pareiškimus, kurie ir toliau kiršins lietuvių tarpusavyje, rūšiuodami juos pagal gyvenamą vietą; išvykimo iš Lietuvos laiką; nuopelnus valstybinėms garantijoms..., bet išgirs ir eilinių išeivių poziciją, kurią po aptariamu straipsniu išsakė komentatorė „Lona“ apie PLB valdybos pirmininkę, Lietuvos kortą ir žadamas lengvatas išeiviams: „Kas ta ponija? Ar ją pažįsta kokie nors užsienio lietuviai, ar teko su ja bendrauti ir jai išsakyti savo nuomonę? Man ne. Aš nepritariu jokioms kortoms. Aš noriu dvigubos pilietybės, nes esu lietuvis, Lietuvoje dirbau ir mokėjau mokesčius beveik 30 metų. Tačiau man Lietuva pensijos nemoka. Bala jos, Lietuva nėra turtingas kraštas. Griežtai nesutinku su jokiais lengvatomis ir su jokiais pinigų plovimais į užsienį. Užsienyje gyvenantys lietuviai nemoka mokesčių Lietuvai ir negali, NEGALI gauti jokių pinigų iš Lietuvos. Jei nori turėti mokyklą, tai tegu jas ir išlaiko. Jeigu būnant Lietuvoje kas nors nutinka, tegu už viską susimoka. Tačiau jiems turėtų būti palikta galimybė sugrįžti į Lietuvą su tuo pačiu pasu. Aš tai tikrai noriu sugrįžti su amerikoniška pensija ir su amerikoniškais pinigais, kuriuos svetur užsidirbau.“

Suprantu, kad noras ir pažadas kažką gauti nemokamai, dažnai pritildo sąžinės balsą su „auksinės taisyklės“ raginimu su kitu elgtis taip, kaip nori, kad su tavimi būtų elgiamasi. Todėl budėkime, kad Lietuvos likimu prekiaujantys politikai-pirkliai nenupirktų mūsų sąžinės, savigarbos, padarumo už Lietuvoje gyvenančių tautiečių pinigus. Jeigu mums norisi, kad pasaulio šurmulyne Lietuva išliktų lietuviška, tai privalome atsikratyti tarpusavio susipriešinimo situacijos, į kurią mus įstūmė su mūsų emocijomis žaidžiantys politikai. Rinkime politikus, kurie pradės dirbti Lietuvos naudai ir žmonių gerbei; kurie dės pastangas visų pasaulio lietuvių vienybės siekiui... vardan tos Lietuvos.

Įdomūs straipsniai

RITONĖ RUDAITIENĖ

„Draugo“ skaitytojus savo įvairiais straipsniais dažnai pamalonina laikraščio korespondentas ir kelionių knygos „Amerika: Ir Tolima, Ir Artima“ autorius, žurnalistas Algis Vaškevičius. Politikai laikraštyje rašo apie politiką, literatai apie rašytojus ir jų kūrybą, o Algis Vaškevičius daugiausia rašo apie įvairius įvykius ir renginius Lietuvoje. Dažnai jo straipsniai spausdinami ir „Draugo“ šeštadieniniame Kultūros priede.

Kadangi žurnalisto Vaškevičiaus rašinių temos daugiausiai liečia mūsų tėvynę ir tėvynaičius, be to, jie yra informatyvūs, rašomi gražia lietuvių kalba, vengiant svetimybių, ypač anglicizmų, laikraščio skaitytojai juos vertina, jų laukia ir su malonumu skaito.

Prieš keletą savaičių viešint Lietuvoje, teko aplankyti senelių kapus Marijampolėje ir susitikti su žurnalistu Algiu Vaškevičiumi. Norėjau asmeniškai padėkoti už jo straipsnį „Atsišveikinant su A.P.P.L.E. ir padėkos, ir ašaros“ („Draugas“, 2015 m. liepos 9 d.). Tai išsamus ir nuoširdus straipsnis, parašytas asmens, kuris šios organizacijos tikslams ir siekiams nebuvo abejingas nuo pat pirmųjų A.P.P.L.E. vasaros kursų, vykusių Marijampolėje 1993 metais. Šia proga teko vėl svečiuotis vaišinguose Petrutės ir Vytauto Paškauskų namuose. Mūsų pa-

žintis su lietuvių literatūros mokytoja gerb. Petrute tęsiasi nuo to laiko, kai pirmą kartą susitikome Marijampolėje A.P.P.L.E. vasaros kursuose. Tai buvo nepamirštamas laikotarpis...

Sugrįžau į Čikagą apdovanota knygų leidyklos Marijampolėje „Piko valanda“ neseniai išleista liuksusine „Sūduvos dvarai“ knyga ir su specialia misija – perduoti dail. Magdalenai Stankūnienei apie jos gyvenimą ir kūrybą sukurtą TV filmą „Mecenatė“.



Iš k.: svečias iš Čikagos Teodoras Rudaitis, TV redaktorė Vida Vaškevičienė ir Marijampolės geriausias, nors ir ne oficialus, gidas žurnalistas Algis Vaškevičius.

Ritonės Rudaitienės nuotr.

B. Komorowski dovana Lietuvai

Atkelta iš 1 psl.

Tarp eksponatų – Kavoliškio dvaro, XVIII–XX a. priklausiusio B. Komorowski protėviams, plano, sudaryto 1800 metais, kopija, Kavoliškio dvaro nuotrauka, dvaro Kurmenėje (Latvija) nuotrauka, 1897 metų Rusijos štabo žemėlapis, apimantis vietoves, kuriose Komorowski šeima turėjo dvarų. Į žemėlapi įtrauktos Kavoliškės, Ratkūnai, Panemunis.

Tarp eksponatų taip pat – 1922 metais sudaryto Kavoliškio dvaro plano, paruošto po žemės ūkio reformos Lietuvoje, kopija, trys Kavoliškio dvare veikusio saldumynų fabriko reklaminių plakatų, išleistų prieš Pirmąjį pasaulinį karą, kopijos. Fabriką buvo įkūrę Prezidento protėviai – Eliza (iš Romerių giminės) Komorowska ir Zygmunt Komorowski. Rinkinyje – ir paties Prezidento plunksnai priklausanti knyga „Paprastas lenkiškas likimas“, kurioje aprašytos Komorowski šeimos lietuviškos šaknys.

Prezidentas taip pat padovanojo žymaus lenkų dailininko J. Perkowski (1896–1940), dalį savo kūrybos paskyrusio Žemaitijos tematikai, piešinių kopijas. Laiške Lietuvos ambasadoriui Šarūnui Adomavičiui Prezidentas teigė, kad šių piešinių vieta Lietuvoje, Žemaitijoje.

ELTA

Rašytoja Kristina Sabaliauskaitė:

„Vilniaus kultūrinis DNR vertas pasaulinės auditorijos“

Lietuvių literatūra besidomintiems užsienio skaitytojams ir Lietuvos svečiams leidykla „Baltos lankos“ parengė ypatingą knygą – Kristinos Sabaliauskaitės apsakymų rinkinį anglų kalba „Vilnius. Wilno. Vilna. Three Short Stories“. Knygą į anglų kalbą išvertė Londone gyvenantis lietuvių-anglų kalbų vertėjas Romas Kinka.

Knygą sudaro lietuviškai išleistame rinkinyje „Danielius Dalba & kitos istorijos“ skelbti apsakymai „Juodieji Franko perlai“, „Vilnerio sugrįžimas“ ir „Vilniaus vėtrungės“. Šie kūriniai atspindi tris Vilniaus praeities gyvavimo klodus – lenkiškąjį, žydiškąjį ir sovietinį – nomenklatūrinį. Apsakymų veikėjai – karo metu į suaugusiųjų pasaulį žengianti vilnietė gimnazistė, grįžtąs į vaikystės miestą senas žydas milijardierius, kagėbistas, daugiau kaip pusę šimtmečio besigalynėjantis su Vilniumi, – kiekvienas savaip atveria vis kitokią, netikėtą miesto panoramą, be kurios neįmanoma suvokti miesto dabaties.

Pasak knygai įvadą parašiusio filosofo Leonido Donskio, K. Sabaliauskaitės rinkinys – tai trys Vilnių atveriančios perspektyvos, trys būdai išvysti ir suvokti šį nuostabų daugiakultūrį Vidurio Europos miestą, iš kurio atėmus bent vieną istorinės savivokos ir atminties komponentą, galima deformuoti visą jo paveikslą bei istorinį audinį. Kartu – tai Lietuva, sudėliota iš senų atvirukų, vinječių, anekdotų, istorijų, pasakojimų, gandų, mitų, nevilties, meilės ir skausmo. Tai – trys poemos proza lenkiškajam, žydiškajam ir lietuviškajam Vilniui, sukurtos meistriškai išvengiant etninio ar religinio iliustratyvumo ir atliepančios Czesław Milosz ir Tomo Venclovos apibūdintąjį „Vilnių kaip dvasinio gyvenimo formą“.

Leidinyje iliustruotas autorės parinktais Vilniaus vaizdais iš Jano Bulhako ir Romualdo Rakausko fotoarchyvų.

Knygos pasirodymo išvakarėse K. Sabaliauskaitę kalbino **Kristina Kanišauskaitė-Šaltmerė**.

– Knygynuose pasirodė naujausia jūsų knyga „Vilnius. Wilno. Vilna. Three Short Stories“, kurioje ypatingas vaidmuo skiriamas gimtajam jūsų miestui Vilniui. Ankstesnėse knygose jis veikdavo tarsi pagrindinis herojus. Kokį vaidmenį esate jam numachiusi šįkart?

– Tarptautinį. Vilniaus kultūrinis DNR toks įdomus, kad yra vertas pasaulinės auditorijos. Jis ir unikalus, ir universalus tuo pat metu. Su Vilniumi gali tapatintis daugybė tautų, bet drauge, kaip lydinys, jis turi ryškų charakterį. Tad į knygą pateko trijų mano apsakymų, paskelbtų „Danieliuje Dalboje & kitose istorijose“ – „Juodieji Franko perlai“, „Vilnerio sugrįžimas“ ir „Vilniaus vėtrungės“ – vertimai, kuriuos talentingai – taip, lyg pati būčiau rašiusi angliškai – į anglų kalbą išvertė Romas Kinka. Taigi trys Vilniaus – lenkiškojo, žydiškojo ir sovietinio – praeities pjūviai angliškai.

– Kas nulėmė jūsų apsisprendimą išleisti knygą anglų kalba?

– Anglų kalba yra tapusi ~*lingua franca*~ – tuo, kuo kažkada Europai buvo lotynų kalba. Be to, keli britų leidėjai, perskaitę išverstą apsakymą, labai susidomėjo. Sulaukiau pasiūlymų išleisti, tačiau nenorėjau atiduoti teisių nei nišinei leidyklai, nei literatūriniam žurnalui ar rinkiniui.

Matote, nė kiek nejaučiu lietuviško antrarūšiškumo komplekso, tad man už vidutinę užsienio leidyklą geriau lietuviškos „Baltos lankos“, kurios, beje, turi puikią reputaciją svetur. Be to, su „Baltomis lankomis“ galėjau save išreikšti kūrybiškai taip, kaip nebūtų buvę įmanoma su užsieniečiais, nebelažinančiais, su kuo tas egzotiškas Vilnius valgomas.

„Vilnius. Wilno. Vilna“ bus išskirtinė knyga, nes yra iliustruota mano parinktomis nuotraukomis. Džiaugiuosi, kad knygos svarba patikėjo nacionalinio lygio institucijos ir žmonės – Jano Bulhako fotografijas leido naudoti Nacionalinis muziejus, Mokslų akademijos biblioteka, Istorijos archyvas ir



nacionalinės premijos laureatas Romualdas Rakauskas, kurio kūryba žaviuosi.

Parinkau tokius asociatyvius miesto vaizdus, kurie man byloja it tūkstančiai žodžių. Todėl naujoji knyga – kartu ir estetiškas objektas, kurį negėda būtų parodyti už Lietuvos ribų.

– Šiai knygai įžangą parašęs profesorius Leonidas Donskis užsimena, jog kūrinyje susipina trys istorijos, atskleidžiančios daugiakultūrį Vilnių: Lenkijos Vilnių, žydų Vilnių ir Lietuvos Vilnių. Ko siekėte tokiu savo sumanymu?

– L. Donskis dėl savo erudicijos dažniausiai perskaito mano knygas taip, kaip jas parašiau, ir atpažįsta, kiek ten visko – intertekstų, istorinių asociacijų, sluoksnių, žaismių – sudėta. Jis ne kartą yra taikliai išskrodęs mano knygas savo recenzijose, tad man buvo garbė, jog jis sutiko parašyti trumpą įžanginį žodį, įvesdindamas tarptautinį skaitytoją į mūsų nuostabaus Vilniaus kontekstą, kurį jis taip gerai išmano.

– Viename interviu minite, jog vilnietis pagal apibrėžimą negali būti nei nacionalistas, nei ksenofobas, bet visada – poliglotas, nes tik taip gali suprasti tikrąjį Vilnių ir jį prkalbinti. Naujausios knygos pavadinimas – „Vilnius. Wilno. Vilna. Three Short Stories“ – tarsi sufleruoja, kad mokykite tautiečius tolerancijos?

– Ne, tikrai nieko nesiruošiu mokyti. Mano nuomone, literatūros funkcija nėra mokyti ar grūsti ideologijas. Tai Josifas Stalinas sakė, kad „rašytojai yra protų inžinieriai“ ir už tai sovietai skyrė tokį didelį dėmesį rašytojų pavergimui represijų botagu ar privilegijų meduoliu, jų kontrolei, sovietinių rašytojų sąjungų steigimui, savicenzūros diegimui. Tad literatūros didaktinė ar ideologinė funkcija man nepriimtina.

Manau, kad literatūra skaitytoją privalo ne „mokyti“, o skatinti mąstyti. Ypač kalbėdama apie nepatogius, skausmingus dalykus, apie istorijas, atėinančias iš esminės, ne vadovėlinės, gyvenimo tiesos, kuri dažniausiai nepavaldi laikui. Kaip nepavaldi laikui yra Vilniaus istorija, jo gyvoji atmintis, kurios negalima užtempti ant vienos ideologijos, vienos istorijos, vienos tautos kulpalio.

Vilnius yra niekieno ir tuo pat metu visų – senųjų autochtonų litvinų (beje, niekad savęs lenkais nevadinusių), žydų ir rusų sentikių, totorių, iš Žemaitijos ir Aukštaitijos suvažiavusių lietuvių, vokiečių, prancūzų ir italų, kuriuos čia atbloškė likimas. Atimk iš to lydinio vieną elementą, pabandyk Vilnių etniškai išgryninti – ir teliks „Vilniaus vėtrungių“ sovietinis marazmas, apkaišytas Gedimino bokštais, geležiniais vilkais ir betoniniais „valdovų rūmais“. Apie tai ir rašau, nes bandau Vilnių perskaityti įvairiomis kalbomis ir per įvairių kultūrų

pasakojimus.

– Kiek tiesos, kad rašydama šią knygą atradote faktų, jog Vilnius ir praeityje nebuvo labai tolerantiškas miestas. Tad gal naivu tikėtis didelių tolerancijos ir pakantumo pokyčių vos per 25-erius nepriklausomos Lietuvos metus?

– XX amžiaus sisteminį žiaurumą, palietusį ir Lietuvą bei Vilnių, bene geriausiai yra apmąstęs Czesław Miłoszas. Mane, kaip dar spėjusią patirti tą laikotarpį, labiausiai domina sovietinė socialinė inžinerija bei jos apraiškos, tas puikiai Hannos Ahrendt aprašytas biurokratinis blogio aparatas, formuojantis nuolatinę bejėgystę, nelaisvę, paklusimą vietoj kritinio mąstymo, naikinantis individualumą ir atsakomybę kasdienybėje. Apie tai rašau apsakyme „Vilniaus vėtrungės“, kuris pasirodė labai sprangus sovietinės tvarkos tęsėjams ir balintojams.

Būtent tai – užsitęsęs sovietmetis galvose, vergo mentalitetas, nemąstantis pseudopatriotizmas, iš kurio taip sunkiai vaduojasi Lietuva, ir yra didžiausia problema, kurios spręsti neskatinama ir itin sunki švietimo sistemos padėtis.

Tačiau ko norėti, kai Nacionaliniam egzaminų centrui šiandien vadovauja buvusi mano mokyklos komjaunimo sekretorė, puikiai įvaldžiusi sovietines jaunų žmonių žlugdymo ir psichologinio terorizavimo metodikas – tai kažkada patyrėme savo kailiu. Skandalingai pagarsėjęs reikalavimas abitūros rašinių laisva tema rašyti „pagal instrukciją“ – natūrali sovietinės sistemos tąsa.

Kaip ir patetiškai buvusių partorgų ar sovietinės profesūros „išstojimai“, siekiantys kanonizuoti Algirdą Brazauską, Justiną Marcinkevičių ar Salomėją Nėrį ir piestu stojantys prieš bet kokius bandymus juos aktualiai, kritiškai apmąstyti. O būtent to reikia, kad pagaliau išsigydytume praeities traumas ir laisvėtume.

Problema yra ne tai, kad J. Marcinkevičius buvo sovietinio dvaro ideologinis dainius, nugyvenęs premijuotą ir privilegijuotą gyvenimą, keitęs pažiūras, įtikęs visoms valžioms. Ne jis pirmas, ne jis paskutinis – daug talentingų pasaulio kūrėjų buvo prisitaikėliai, vergavo režimams dėl duonos kąsnio ar iš įsitikinimų. Problema ta, kad tampa nepakenčiama bet kokia abejonė juo ar apmąstymas, kad iš mūsų šiandien pradedama reikalauti besąlygiškai garbinti konformistą ir vadinti „tautos sąžine“ – o šitai yra pasityčiojimas ir iš tremtos, besipriešinusios tautos, ir iš sąžinės sąvokų.

Tas pats su S. Nėrimi – jos gyvenimas yra didžiausią krikščionišką gailėstį kelianti žmogiška tragedija. Tačiau tai vis dėlto – Judo tragedija, ir ne-reikėtų poetės vardu vadinti mokyklą.

Liudo Dovydėno literatūrinė premija – rašytojai K. Sabaliauskaitei



P. Gasiūno nuotr.

2015 metų Liudo Dovydėno literatūrinė premija skirta dailės istorikei, menotyros mokslų daktarei, rašytojai Kristinai Sabaliauskaitei už romaną „Silva rerum III“ ir istorinę trilogiją „Silva rerum“.

Lietuvos rašytojų sąjunga, įamžindama žymaus prozininko, Valstybės premijos laureato (1936) Liudo Dovydėno (1906–2000) atminimą, įsteigė kasmetinę jo vardo premiją už lietuvišką romaną. Premija skiriama konkurso būdu už geriausią naują lietuvišką romaną, leidyklose išleistą per praėjusius kalendorinius metus.

K. Sabaliauskaitė gimė Vilniuje. Studijavo dailės istoriją Vilniaus Dailės akademijoje, kur 2005 m. apsigynė menotyros mokslų disertaciją ir įgijo daktaro laipsnį. 2008 m. debiutavo romanu „Silva rerum“, vėliau sukūrė romanus „Silva rerum II“ ir „Silva rerum III“, pasakojančius apie XVII–XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūrą, kritikų ir skaitytojų įvertintus už daugiasluoksnį, meistrišką pasakojimą, apjungiantį istorijos mokslą bei literatūros meną. Taip pat 2012

m. išleistas apsakymų rinkinys „Danielius Dalba & kitos istorijos“, pasakojantis apie nūdienos Lietuvą ir lietuvių pasaulyje.

Už savo kūrybą K. Sabaliauskaitė apdovanota Jurgos Ivanauskaitės premija (2009) ir Vilniaus miesto „Šv. Kristoforu“ (2011). Romanai „Silva rerum“ ir „Silva rerum II“ tapo lietuviškomis Metų knygomis (2009 ir 2011), o Latvijoje 2014 m. šių romanų vertimai pateko į latvių skaitytojų visų laikų mėgstamiausių knygų šimtuką ir tapo vienintelėmis lietuviškomis knygomis jame. Lietuvos PEN klubas romanus „Silva rerum“ šiemet išrinko tarp dešimties svarbiausių pastarojo dešimtmečio lietuvių prozos kūrinių. Autorės kūryba išversta į latvių, lenkų ir anglų kalbas.

Premijos įteikimas planuojamas rugpjūčio 19 d. Į iškilmės Rokiškyje iš Amerikos planuoja atvykti premijos mecenatas, rokiškiėčio L. Dovydėno sūnus fotomenininkas Jonas Dovydėnas, iš Londono (Jungtinė Karalystė) – laureatė K. Sabaliauskaitė.

Premijos įteikimą organizuoja Rokiškio Juozo Keliuočio viešoji biblioteka.

ELTA

Joniškio krepšinio muziejuje – Š. Jasikevičiaus sportiniai bateliai

Leono Karaliūno įkurtą pirmą šalyje Krepšinio muziejų aplankė Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo sporto sąjungos pirmininkas Laurynas Misevičius su savo draugais. Svečias Krepšinio muziejaus ekspoziciją papildė literatūra krepšinio tematika su Jono Valančiūno autografais, kino filmo „Kita svajonių komanda“ įrašais. Muziejaus fonduose atsirado ir specialūs sportiniai bateliai, pagaminti garsios sportinės avalynės bendrovės „Adidas“.

Įdomu tai, kad šie bateliai 2005 metais buvo pagaminti specialiai mūsų šalies krepšinio žvaigždei Šarūnui Jasikevičiui su užrašu „Šaras“.

Tais metais Š. Jasikevičius debiutavo NBA Indianos „Pacers“ komandoje. Biečia sulaukti šio garsaus krepšininko apsilankymo Krepšinio muziejuje ir tikėtis gauti jo autografą ant šių išskirtinių batelių. Į masinę gamybą jie nebuvo „deleguoti“, todėl jų buvo pagaminta tik keletą vienetų.

Svečiams surengta ekskursija, padovanota Krepšinio muziejaus įkūrėjo L. Karaliūno knygų apie Krepšinio muziejų ir Joniškio miestą.



Delfi.lt

Litvakų dailininkai bus prisiminti edukaciniame plnere

Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenė pirmą kartą Lietuvoje edukacinį plnerą „Litvakų dailininkai. L'ecole de Paris laikotarpis“. Plnero tikslas – paminėti turtingą litvakų dailininkų kūrybinį indėlį į pasaulio dailės istoriją, įtvirtinti ir puoselėti Lietuvos žydų bei Lietuvos visuomenės sąmonėje atmintį apie šį kultūrinį paveldą.

„Litvakų dailininkų palikimas – unikalus reiškiny ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio meno istorijos kontekste. Tarp litvakų dailininkų – tokios garsios pavardės kaip Arbit Blatas, Markas Šagalas (Marc Chagall), Chaimas Sutas (Chaim Soutine), Lazaris Segalas (Lasar Segall) ar Žakas Lipščas (Jacques Lipchitz). Būtent noras pasidalyti turtinga litvakų meno paveldo istorija, suburti meno mylėtojus ir bendraminčius paskatino imtis šio edukacinio projekto“, – pasakojo edukacinio plnero sumanytoja ir koordinatore Junona Bernitski.

Plnero dalyvių laukia įdomi tapybos, piešimo bei keramikos edukacinė – praktinė programa, profesionalūs dėstytojai bei lektoriai.

Tapybą dėstys tarptautinį pripažinimą pelnęs tapytojas iš Izraelio Aleksandras Ganelis.

nas bei žymus Lietuvos tapytojas, skulptorius ir fotografas Viktoras Binkis, piešimą – garsiojo animacinio filmo „Baubas“ kūrėjas, tarptautinių konkursų laureatas, animatorius, karikatūristas Ilja Bereznickas (Lietuva), keramiką – juodosios keramikos meistrė, keramikų Šeškauskų šeimos atstovė Lina Šeškauskaitė-Dieninė (Lietuva). Edukacinio plnero meno vadovas – garsiosios litvakų tapytojų šeimos atstovas Raimondas Savickas (Lietuva).

Rugpjūčio 20 d. Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenėje Vilniuje vyks plnero dalyvių darbų parodos atidarymas, menotyrininko, knygos „Litvakų dailė L'ecole de Paris aplinkoje“ autoriaus, prof. hab. dr. Antano Andrijausko paskaita, džiaz koncertas.

Edukacinio plnero rėmėjai – Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenė, Geros valios fondas, JDC.

ELTA



Jacques Lipchitz skulptūra „Europos išprievartavimas“ (1938 m., bronza) saugoma The Art Institute of Chicago.



Chaim Soutine „Cagnes peizažas“ (1923 m. aliejus ant drobės). The Art Institute of Chicago. AIC nuotraukos

ATLANTIC Express Corp.

Siuntinių priėmimas iš namų: **630-774-2136**
Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

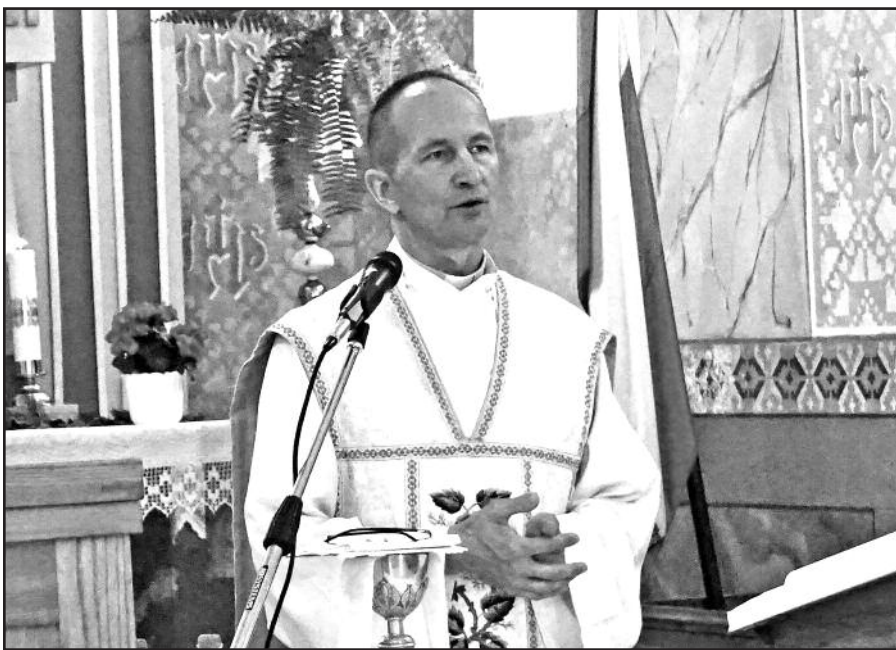
Siuntinių priėmimo vietas:

- Granite 784 N. 1st Ave. Bensenville, IL 60015 Tel: 630-486-1636
- Bloom 394 Towhee Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 815-936-6670
- Bloom 2 4548 N. Halsted Ave. Harold Heights, IL 60706 Tel: 773-656-2430
- Gales Caves 6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-293-7701
- Extreme Exteriors 3740 N. 2381 Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1133
- Excel Insurance 1150 W. Belmont Ave. 44, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4709
- Atlantic Express Chicago 2718 W. 71st St., Chicago, IL 60620 Tel: 773-434-7519

Siuntinė automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmenis turto perkausimą **1-708-599-9680**

Centrinio ofiso adresas: **8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455**

Prezidento A. Smetonos gimtadienis – retro stiliumi



Šv. Mišias aukėjo kunigas V. Kareckas.



Lėno bažnyčia

Atkelta iš 1 psl.

Šventė prasidėjo šventomis Mišiomis čia pat esančio Lėno kaimo Švento Antano Paduviečio bažnyčioje. Gausiai į bažnyčią susirinkę iškilmų dalyviai prieš Mišias galėjo pasiklausti Eugenijos Klivickaitės giedojimo ir Stanislovo Aglinsko vargonavimo. 1928 metais pastatyta Lėno bažnyčia daugiausia buvo remiama Prezidento A. Smetonos – jo lėšomis buvo įrengtas didysis altorius, kuriame įmontuotas dailininko Jono Burbos pieštas Šv. Antano paveikslas. Dabar bažnyčią puošia paties Prezidento portretas.

Mišias aukojęs kunigas Vidmantas Kareckas džiaugėsi, kad Prezidento atminimas jo gimtinėje gyvas, kad daugeliui vietos žmonių ši diena yra labai svarbi. Važiuojant per kaimą, negalėjai neatkreipti dėmesio, kad ant beveik kiekvieno namo kabo Lietuvos trispalvė. Mišios baigėsi darniai sugiedotu Lietuvos himnu, kuris tiesiog sudrebino nedidelės bažnytelės skliautus.

Toliau šventė tęsėsi Prezidento vasaros rezidencijoje – Užugirio dvare vaizdingoje pietinėje Lėno ežero pakrantėje, kuris apie kilometrą nutolęs nuo Prezidento gimtinės Užulėnio. Dvaro istorija prasidėjo, kai 1934 metais švenčiant 60-ąjį Prezidento gimtadienį buvo nutarta tėviškėje jam padovanoti ūkį. Buvo įkurtas Tautos Vado Jubiliejaus dovanos komitetas, kurį sudarė daugiausia tautininkai. Komitetas išleido A. Smetonai pagerbti Dovanos ženklus. Vienas toks ženklas kainavo 5 litus. Juos platinant buvo surinkta nemaža pinigų ir už juos 1935 metais nupirktą 80 hektarų žemės, o 25 ha miško A. Smetona gavo iš valstybės kaip Nepriklausomybės akto signataras. Daugiau kaip 100 ha žemės sklypas buvo pavadintas Užugirio kiemu.

Tais pačiais metais buvo suprojektuoti Užugirio dvaro pastatai, netrukus per Užugirio kiemo žemes nutiesti nauji Užulėnio – Pagirių ir Užulėnio – Nau-

jasodžių vieškeliai, o jau 1937 m. vasarą, pastačius gyvenamuosius rūmus, A. Smetona su šeima pirmą kartą vasarojo savo ūkyje. Ūkio tvarkymu ir priežiūra užsiėmė A. Smetonos sesuo Julija Smetonaitė, o rūmų vidaus apstatymu ir tvarkymu rūpinosi A. Smetonos žmona Sofija Smetonienė. A. Smetona planavo šį ūkį testamentu užrašyti valstybei, kad ateityje jame būtų įrengta žemesnioji žemės ūkio mokykla.

Istorija susiklostė taip, kad A. Smetona vos kelias vasaras spėjo pavasaroti dvare – 1940 metais jis pasitraukė iš Lietuvos, Užugirio kiemo dvaras buvo nacionalizuotas, po Antrojo pasaulinio karo 65 ha žemės dvaro žemės ir ūkiniai pastatai atiteko tarybiniam ūkiui, o rūmuose išsikūrė tuberkulioze sergančių vaikų sanatorija. Vėliau dvare buvo gydomi narkomanai, čia veikė Naujosios Vilnios psichoneurologinės ligoninės narkologinis skyrius. Tik 2008 m. dvaras perduotas Ukmergės rajono savivaldybei, o 2012 m. prasidėjo rūmų atstatymo darbai. Restauruotos A. Smetonos dvaro rūmus Prezidentė Dalia Grybauskaitė atidarė 2014 metų vasario mėnesį.

Pernai, minint Prezidento 140-ąjį gimtadienį, čia vyko didelė šventė, smagios Smetoninės surengtos ir šiemet. Dvare veikė amatų mugė, buvo siūloma įvairių pramogų, vaikus traukė smetoniškų žaidimų aikštelė, galimybė pasivažinėti brikele ar pajodinėti ant ponio. Čia pat vyko ir žaisminga fotosesija, istorinė prezidentūra Kaune į Užugirį atvežė ten neseniai rodytą parodą „Gyvenome viltimi: prezidentas Antanas Smetona egzilyje“ (apie šią parodą plačiai buvo rašyta ir „Drauge“). Dvaro parką labai pagyvino ant medžių pritvirtintos to laiko laikraščių straipsnių fotokopijos, kur buvo galima paskaityti, kas buvo aktualu prieš 80 metų.

Gražiai pasipuošę dvaro lankytojai džiaugėsi atnaujintais rūmais, kurių salės dar pustūstės – eksponatų turima nedaug, jų reikia išigyti, gal todėl ir dalyvavimas šventėje kainavo 3 eurus (apie 3,20 do-

lerio). Sales puošia Prezidento ir jo šeimos narių fotografijos, keletas to laikotarpio baldų, vienas kambarys skirtas Sofijai Smetonienėi, yra atkurtas ir Prezidento darbo kabinetas. Istorinės fotografijos įamžino šiuos rūmus dar tuo metu, kai čia ilsejosi Prezidentas, taip pat sovietinį laikotarpį, kai rūmų paskirtis buvo visai kita.

Nuo alinančios saulės medžių pavėsyje slapstėsi svečiai sulaukė ir paties prezidento vizito. Apie jį pranešė Taujėnų teatro artistai, kurie ikūnijo to meto premjerą Juozą Tūbelį ir jo žmoną, Sofijos Smetonienės seserį Jadvygą Chodakauskaitę-Tūbelienę. Iš rūmų balkono susirinkusius pasveikinęs prezidentas linkėjo visiems santarvės ir tėvynės meilės, kalbėjo apie aukštus idealus. Čia pat Tautos vadą gimtadienio proga lauko gėlių puokštėmis pasveikino mergaitės.

Išradingai ir šmaikščiai suvaidintos to meto situacijos, atkurta veikėjų kalba labai pagyvino šventę. Dar labiau ją papuošė pramoginės retro muzikos koncertas „Atsiliepki tu manoj dainoj“, kurį vedė žinomas muzikologas Viktoras Gerulaitis, papasakojo įdomių istorijų ir apie Danielių Dolskį, ir apie to meto žvaigždę Antaną Šabaniauską. Šių atlikėjų iki šiol nepamirštas dainas dainavo ir maestro Virgilijus Noreika, jau kitą mėnesį minėsiantis savo 80-metį, ir Gintarė Skėrytė, ir Dainius Puišys, o smagios retro šokių pristatė tarptautinės klasės sportinių šokių šokėjai Nerilė Senulytė ir Vadimas Šuško.

Daug dėmesio susilaukė ir gražiausios Užugirio ponios rinkimai. Išradingai pasipuošusių ponijų buvo daug, iš jų atrinkta dešimt, o vėliau – ir pati gražiausia. Rinkti ponias galima buvo išigijus specialius žetonus, kuriems kavalieriai negailėjo pinigų. Vakara vainikavo šokiai su grupe „Vilna Swing DJs“, bet svečiai dar neskubėjo skirstytis, džiaugėsi temstant šiek tiek vėsesne saule, vaikščiojo dvaro takeliais ir prisiminė vis labiau praeitin tostančius laikus.



Vaikai laukia Tautos vado.



Kur vyrai rinkosi alaus...



Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Įtarumas dėl K. Škirpos – nepagrįstas

Vilnius (Bernardinai.lt) – Lietuvos Laisvės kovotojų sąjunga (LLKS) kreipėsi į Kauno miesto savivaldybės administraciją, prašydamą nereaguoti į Kultūros paveldo departamento Kauno skyriaus liepos 29 d. siūlymą svarstyti Kazio Škirpos gatvės pavadinimo tikslingumą ir nuimti arba pakeisti ant pastato Gedimino g. 25, Kaune Kaziui Škirpai skirtą memorialinę lentą. Savo siūlymą Kultūros paveldo departamentas grindžia prielaidomis, esą Kazys Škirpa yra susijęs žydų žudynėmis.

„Panaši sąsaja buvo eskaluojama su Laikinąja vyriausybe ir Birželio 23-ios sukilimu. Tačiau tiek Lietuvoje (birželio 23-oji – atmintina diena), tiek JAV, kur sukilimo byla buvo nagrinėjama su ypatingu dėmesiu, tas šešėlis sukilimui ir Laikiniosios vyriausybės vadovui Juozui Brazaičiui buvo išsklaidytas. JAV atstovų rūmų Teisės komiteto Imigracijos pakomisės žydų tautybės pirmininkas Jashua Eilbergas 1975 metų sausio 13 d. oficialiai kreipėsi raštu į JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos visuomeninių reikalų tarybos pirmininką Algimantą Gečį, informuodamas, kad kaltinimai J. Brazaičiui ir J. Šlepečiui yra nepagrįsti ir patikino, kad šis dokumentas padės sumažinti tas įtampas ir nusivylimus, kuriuos tie du vyrai ir jų draugai turėjo patirti”, – teigiama LLKS pranešime.

Pasak pranešimo autorių, K. Škir-



Jau nebe pirmą kartą iškyla klausimų dėl K. Škirpos veiklos. Postfactum nuotr.

pos veiklą yra pakankamai ištyrę istorikai ir jokie įtarimai nusikalstama veikla jam nepareikšti, o Kultūros paveldo departamentas neturi kompetencijos vertinti asmenybių veiklą. Tai – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro kompetencija.

„Po sovietinę okupaciją ir aneksiją žyminčių skulptūrų nuo Vilniaus Žaliojo tilto nukėlimo prasidėjo atsakomoji akcija – reikalavimai panaikinti sprendimus, susijusius su žymių Lietuvos laisvės kovotojų, antisovietinio ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių atminimo įamžinimu”, – atkreipiamas dėmesys pranešime.

Tremtinys neteis trėmėjo

Vilnius (BNS) – Panevėžio apygardos teismo teisėjas Pranas Šimkus nusišalino nuo bylos, kurioje buvęs sovietų saugumo darbuotojas 87-erių Kėdainių miesto gyventojas Jonas Gailiūnas kaltinamas lietuvių tautos žmonių trėmimu, nagrinėjimo. Anot kaltinamojo gynėjo, trėmtyje gimęs teisėjas negali būti nešališkas.

J. Gailiūną ginantis advokatas Raimundas Kurkietis teigė žinąs, kad P. Šimkus yra tremtyje gimęs ištremtųjų vaikas, o jo giminėje buvo sovietų nukankintų Lietuvos partizanų, todėl jis esą negali nešališkai išspręsti trėmimais kaltinamo asmens bylos.

Teisėjas savo ruožtu tvirtino, kad tremties išgyvenimai jam nebūtų kliudę nagrinėti civilių trėmimo bylos. Nuo šios bylos jis nusišalino tik todėl, kad to pareikalavo kaltinamojo advokatas. Jis teigė, kad panašią bylą yra išnagrinėjęs maždaug prieš dešimtmetį, bet tuomet niekam nekilo abejonių dėl jo šališkumo.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, pradinį išsilavinimą turintis J. Gailiūnas dirbo kadriniu sovietų saugumo darbuotoju ir dalyvavo tremiant žmones iš Biržų krašto į Tomsko sritį. J. Gailiūnas kaltės nepripažįsta.

Statys paminklą M. Gandhi

Vilnius (BNS ir lrytas.lt) – Šilutės rajone esančiame Rusnės miestelyje planuojama atidengti Indijos tautinio išsivadavimo vedlį Mahatma Gandhi ir iš Mažosios Lietuvos kilusį jo draugą, architektą Hermann Kallenbach vaizduojančias skulptūras.

Gandhi ir Kallenbach susipažino gyvendami Pietų Afrikos Respublikoje (PAR). Žydas Kallenbach tapo ne tik Gandhi artimu draugu, bet ir jo neginkluotos kovos idėjų finansiniu rėmėju.

Šilutės savivaldybė nurodė, kad paminklas bus pastatytas ant Atmatos upės kranto, ir, tikimasi, taps turistų traukos objektu. Šilutės rajono savivaldybė yra įsipareigojusi paruošti vietą skulptūroms, sutvarkyti aplinką, apšvietimą, o paties paminklo

gamyba finansuojama rėmėjų lėšomis. Prie projekto taip pat prisidėjo Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas.

Bronzinį paminklą patikėta sukurti skulptoriui Romui Kvintui. Skulptūra Rusnėje bus atidaryta spalio 2 d., per Mahatma Gandhi gimtadienį.



M. Gandhi (k.) ir H. Kallenbach (d.). Telegraph.co.uk

Skelbs nuosprendį estų pareigūnui



Teisiamasis Eston Kohver.

Delfi.ee nuotr.

Talinas (ELTA) – Rugpjūčio 19-ąją – dieną prieš 24-ąsias Estijos nepriklausomybės nuo Sovietų Sąjungos metines – Rusijos Pskovo teismas skelbs nuosprendį pagrobtojo Eston Kohver byloje.

Rusijos teismas rugpjūčio 7 d. išklaušė paskutinių liudininkų parodymų. Teismo posėdžio metu taip pat kalbėjo E. Kohver, kurį Rusijos pareigūnai pagrobė 2014 m. rugsėjo 5-ąją netoli Luhamos pasienio kontrolės punkto Estijoje.

Maskva, pasak kurios, E. Kohver

buvo sulaikytas Rusijoje, kaltina Estijos pareigūną šnipinėjimu, ginklų kontrabanda, neteisėtu šalies sienos kirtimu ir neteisėtu ginklo nešiojimu.

Rusijos paskirtas esto advokatas tiki, kad jo klientui bus skirta ne didesnė kaip 10 metų laisvės atėmimo bausmė. Tuo metu prokurorai reikalavo E. Kohver įkalinti 16 metų.

Estijos vyriausybė tvirtina, kad pareigūnui pateikti kaltinimai ir teismo procesas yra farsas, o jo pagrobimas buvo neteisėtas.

Bus apklausiamas V. Janukovyčius

Kijevas (1 psl) – Į Rusiją pabėgęs buvęs Ukrainos prezidentas Viktoras Janukovyčius nepasirodys Kijevo generalinio prokuroro biure.

Ukrainos valdžia pakvietė V. Janukovyčių liudyti korupcijos tyrime. Jo advokatas teigia, kad nuverstasis šalies vadovas nedalyvaus apklausoje, kadangi baiminasi dėl galimo pavojaus jo gyvybei ir sveikatai, bet pasirengęs at-

sakyti į klausimus vaizdo ryšiu.

V. Janukovyčius paspruko iš Ukrainos praėjusių metų vasarį. Šiuo metu jis yra Rusijoje, nors tiksliai jo buvimo vieta nėra žinoma. Buvęs Ukrainos vadovas kaltinamas valstybės turto iššvaistymu, korupcija ir duotu įsakymu šaudyti į proeuropietiškus protestuotojus demonstracijų metu.

Estija svarsto uždrausti burkas

Talinas (ELTA) – Estijos socialinės apsaugos ministras Margus Tsahkna paprašė teisingumo ministro Urmas Reinsalu išanalizuoti galimas prieglobsčio prašytojų problemas ir taip pat pasiūlė šalyje uždrausti dėvėti veidą dengiančius apdangalus, pavyzdžiui burkas.

Dauguma prieglobsčio prašytojų, gyvensiančių Estijoje pagal naująją Europos Sąjungos pabėgėlių perkėlimo programą, atvyks iš musulmoniškų šalių, ir yra didelė tikimybė, kad migrantai norės laikytis griežtų religinių taisyklių, pavyzdžiui, vilkėti tam tikrą aprangą. „Mes esame įpratę atpažinti žmones viešojoje erdvėje”, – teigė M. Tsahkna.

Pasak ministro, Estija mokosi iš kitų ES šalių, kurios susidūrė su panašiomis problemomis, tačiau turėjo jas spręsti tik po to, kai migrantai jau buvo atvykę ir įsikūrę jų šalyse. Burkos jau yra sukėlusios nemažai diskusijų Europoje. 2010 metais Prancūzija ir Belgija uždraudė dėvėti šį drabužį viešosiose vietose. Tokių patį sprendimą šiemet priėmė Nyderlandai.

Jungtinė Karalystė kol kas nesiėmė tokių veiksmų, ir šalyje leidžiama vilkėti šį musulmonišką apdarą. Tiesa, 2011 metais atlikta apklausa atskleidė, kad 66 proc. britų pasisakytų už draudimą dėvėti burkas viešumoje.

Lietuvoje šis klausimas kol kas nesvarstomas.

Rastas pavogtas Stradivarijaus smuikas

Londonas (BNS) – Neįkainojamas Stradivarijaus smuikas, prieš 35 metus pavogtas iš klasikinės muzikos virtuozų Roman Totenberg, buvo surastas ir grąžintas muzikanto šeimai.

Šį unikalų vadinamąjį Ameso smuiką meistras Antonio Stradivarius pagamino 1734 metais.

R. Totenberg juo griežė per ilgiau negu keturis dešimtmečius trukusią savo muzikinę karjerą, kol tas instrumentas buvo pavogtas po vieno koncerto Cambridge, Massachusetts 1980 metais.

Smuikas buvo surastas birželį, kai viena moteris mėgino nustatyti jo vertę, o vėliau instrumentas buvo grąžintas trims R. Totenberg dukroms.



Smuikas grąžintas R. Totenberg dukroms. „Bostonglobe” nuotr.

Garsusis smuikininkas mirė 2012-aisiais būdamas 101 metų.



JAV lietuvių patriotinių srovių suartėjimas 1940.06.15–10.15: Lietuvai gelbėti tarybos įkūrimas

JUOZAS SKIRIUS

Lietuvių išeivijos istorijoje viena iš svarbiausių problemų – tai skirtingų politinių jėgų vienybė. Tai gana retas reiškinys išeivijoje, ryškiausiai pasireiškęs 1940 metais JAV, įkuriant *Lietuvai gelbėti tarybą* (toliau – LGT), kuri vėliau buvo pervadinta į *Amerikos lietuvių tarybą* (toliau – ALT). Tiesa, dar 1918 m. dviem įtakingoms JAV lietuvių srovėms – katalikams ir tautininkams – buvo pavykę laikinai suvienyti savo jėgas. Kaip parodė gyvenimas, vieningos veiklos realizavimui reikėjo ypatingų sąlygų, pirmiausia susietų su Lietuvos likimu, jos net tragiška padėtimi, kuri vertė skirtingų pažiūrų išeiviją „iš šoną padėti“ savo ambicijas ir pradėti veikti kartu. Istorikai rašydami išeivijos temomis vienaip ar kitai užsimindavo vienybės klausimu. Tačiau istoriografijoje dar neturime gilesnės ir platesnės *Amerikos lietuvių tarybos* susikūrimo priežasčių, sąlygų, srovių požiūrių, vertinimų analizės.

1. JAV lietuvių pozicija 1940 m. birželio-liepos mėnesiais įvykių Lietuvoje atžvilgiu

1940 m. birželio 15 d. pagrindinių JAV lietuvių katalikiškų organizacijų vadovas, dienraščio *Draugas* redaktorius Leonardas Šimutis savo dienoraštyje užrašė: „Sovietų Rusija okupavo Lietuvą. Tankų ir lėktuvų lydimi įmaršavo keli šimtai tūkstančių raudonarmiečių. Merkio vyriausybė atsistatydino. Naują kabinetą sudaryti buvo pavesta gen. Raštikiui, bet Maskva pastatė veto. Vakare Plaisance viešbuty buvo dr. Rak[ausk]’o pagerbimas. Po to padarėm susirinkimą Liet[uvos] reikalais. Paskyriau komisiją rezoliucijoms parašyti. Susirinkome pas dr. Biežį. Pasiuntėme Hull ir Žadeikiui“¹. Protesto telegramoje JAV valstybės sekretoriui, nuorašas pasiūstas ir Lietuvos pasiuntiniui Povilui Žadeikiui, reiškiamas pasipiktinimas Lietuvos okupacija, prašė JAV vyriausybės užtarimo Lietuvai. Be to, atskirai P. Žadeikio paprašė persiųsti telegramą Lietuvos vyriausybei pranešant, kad JAV lietuviai tvirtai stovi už Lietuvos suverenumą ir jie protestuoja prieš didžiojo kaimyno pastangas pažeisti Lietuvos nepriklausomybę, ir pažada savo moralinę bei materialinę paramą². Telegramas pasirašė LRKSA prezidentas L. Šimutis, ALRKF prezidentas dr. Antanas Rakauskas, SLA atstovas Steponas Biežis, Lietuvių labdarių sąjungos patarėjas Juozas Grišius, Čikagos lietuvių moterų klubo pirmininkė Ona Biežis, Amerikos lietuvių katalikų organizuoto jaunimo atstovas kunigas dr. Juozas Vaškas. P. Žadeikis telegramos turinį tuojau persiuntė į Kauną, naujos vyriausybės žinia³. Okupacijos faktas, paskelbtas spaudoje, žaibiškai sujudino išeiviją. Lietuvių ka-

talikų vadovai Čikagoje birželio 16–18 dienomis tęsė pasitarimus, nutarė kvieisti masinį susirinkimą, kuris įvyko birželio 21 d. Dariaus ir Girėno legionierių posto salėje. L. Šimutis parengė programą, pakvietė pasakyti kalbas sandarietį Miką Vaidylą, tautininką muziką Antaną Vanagaitį, kunigą Valančių, advokatą Juozą Grišį; kartu su socialistų dienraščio *Naujienos* redaktoriumi dr. Pijumi Grigaičiu parašė susirinkimui protesto rezoliucijas⁴. L. Šimutis parašė ir išsiuntinėjo ALRKF atsisaukimą *Į darbą už Lietuvos laisvę!*, minėto susirinkimo nutarimo pagrindu. Atsisaukime ragino lietuvius katalikus organizuoti eiti į pagalbą „smaugiamai Lietuvai“: tuojau kvieisti visose kolonijose masinius protesto susirinkimus, siųsti JAV vyriausybei priimtas rezoliucijas, tuojau užsidėti metinius mokesčius bent po vieną dolerį Lietuvos laisvės reikalams⁵. Be to, katalikiškoje spaudoje buvo nurodyta, jog tolesnius darbus šioje srityje numatys ALRKF Centro valdybos suvažiavimas, kuris įvyks birželio 28 d. Wilkes Barre, PA.

Tautinės pakraipos laikraštis *Vienybė* birželio 18 d. numeryje, aprašydama Lietuvos okupaciją, pabrėžė, jog „mes Amerikos lietuviai negalime nepareikšti savo griežto pasipiktinimo ir protesto Sovietų Sąjungai, kad ji pati nesilaiko susitarimo su Lietuva, gabena į Lietuvą daugiau kariuomenės ir atvira ir aiškiai kišasi į Lietuvos vidaus reikalus“; ragino „visose Amerikos lietuvių kolonijose neatidėliojant šaukti masinius protesto susirinkimus, protestuoti prieš šitokį Rusijos žygį“, protesto rezoliucijas siųsti TSRS ambasadai Washingtone, o nuorašus JAV Valstybės departamentui ir Lietuvos pasiuntiniui P. Žadeikiui⁶. Laikraščio redakcija neakcentavo kurios nors lietuvių išeivijos srovės vardu, nesikreipė tik į tautininkų rėmėjus. Panašiai elgėsi ir kitų laikraščių redakcijos. Taigi, jau pastebima skirtingų pažiūrų išeivijos atstovų tarpusavio bendravimo užuomazga.

Birželio 24–30 dienomis Čikagoje vyko *Susivienijimo lietuvių Amerikoje* (toliau – SLA) 41-asis seimas, kuriame dalyvavo 201 atstovas nuo 159 kuopų. Tai buvo tuo metu didžiausia JAV lietuvių draudimo organizacija, jungianti 15.582 narius⁷. Svarią įtaką susivienijime turėjo kairiosios JAV lietuvių jėgos – sandariečiai ir socialistai. Seimo atidarymo metu kalbą pasakė Lietuvos konsulas Petras Daužvardis, kuris, prabilęs apie pasikeitimus Lietuvoje, susilaikė nuo įvykių Lietuvoje įvardinimo kaip okupacija, bet daug kalbėjo apie JAV lietuvių konsolidaciją, jautrumą nelaimėje ištiktiems tėvynainiams, pinigines paramos tiems, kuriems labai reikia, teikimą⁸. Konsulas politiniais sumetimais aiškiai vengė aštresnių pasisakymų. Bet jis turėjo užduotį paskatinti srovių vadovus, kad ir neformaliai, pasitarti dėl galimo bendro veikimo, dėl galimos bendros Tarybos sudarymo būdų⁹. Seimas birželio 29 d. priėmė dvi rezoliucijas, parengtas komisijos, kurią sudarė M. Vaidyla, S. Mi-

chelonas ir T. Matas. Pirmoje rezoliucijoje pabrėžtas kylantis pavojus demokratijai ir diktatūros galimybė karo metais bei prašoma JAV imtis atitinkamų veiksmų, ginant demokratiją. Antroje pažymėta, kad TSRS armija įsiveržė į Lietuvą sulaužiusi sutartis ir „užbaigė Lietuvos nepriklausomybę, (...) užbaigė žmonių apsisprendimo teises link savistovio tvarkymosi ir link savosios vyriausybės“, todėl seimas nutarė griežtai protestuoti ir kvieisti „visus Amerikos lietuvius“, o ypatingai Susivienijimo narius, budėti Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės sargyboje ir teikti visokeriopą pagalbą išlaisvinti mūsų tėvų kraštą nuo svetimos okupacijos. Šią rezoliuciją seimui pristatė Bostono lietuvių veikėjas tautininkas Kostas Jurgėla. Balsuojant ji buvo priimta, bet būta dviejų balsų ir „prieš“. Tiesa, rezoliucija SLA organe savaitraštyje *Tėvynė* buvo paskelbta tik liepos 26 d.¹⁰ Tam įtakos turėjo socialistų delsimas pozicija.

Birželio 15 d. įvykiai Lietuvoje buvo realus pradinis postūmis išjudinant išeiviją. *Liaudies vyriausybės* vykdomi pertvarkymai, sovietizuojant kraštą, buvo atidžiai fiksuojami ir kritiškai aptariami JAV lietuvių (išskyrus komunistų) spaudoje, kuri tampa varikliu keliant lietuvių kolonijas į protesto susirinkimus. Tuo pačiu tai lengvino išeivijos srovių veikėjų organizacines pastangas ir dėjo pagrindus tarpusavio bendradarbiavimui. Didesnį iniciatyvą rodė labiau organizuotos JAV lietuvių katalikų visuomenės vadovai, ypač L. Šimutis bei ALRKF vicepirmininkas ir savaitraščio *Amerika* redaktorius Juozas Laučka, o taip pat ALRKF pirmininkas dr. Antanas Rakauskas. Birželio 28 d. Wilkes Barre, PA., savaitraščio *Garsas* redakcijoje įvyko ALRKF Centro valdybos posėdis, kuriame dalyvavo minėti asmenys bei kunigas Pranas Juras, Matas Zujus, Vincas Kvietkus ir Kazys Vilniškis. Prieš tai ten pat keletą dienų vyko LRKSA Centro valdybos susirinkimo posėdžiai, kur LRKSA pirmininkas ir ALRKF sekretorius L. Šimutis kėlė mintį, kad, Lietuvai atsidūrus tragiškoje padėtyje „reikia išvystyti plačią, vieningą ir efektingą Amerikos lietuvių veiklą“ ir siūlė tuojau po *Susivienijimo* posėdžių sukviesti ALRKF Centro valdybos susirinkimą. Susirinkime, kaip prisimena L. Šimutis, buvo svarstoma bendro visų lietuvių srovių organo idėja¹¹. Nuomonės išsiskyrė – vieni pasisakė už bendrą visų lietuvių susitarimą, o kiti – už lietuvių katalikų atskirą tarybą. Buvo nutarta tuo klausimu rugpjūčio 9 d. Pittsburgė sušaukti ALRKF Tarybos suvažiavimą, tartis su tautininkais, sandariečiais ir socialistais, parašyti ir paskelbti pareiškimą, pasikonsultuoti Lietuvos gelbėjimo akcijos reikalais pas pasiuntinį P. Žadeikį Washingtone¹². L. Šimutis paskambino P. Žadeikiui, kuris mielai sutiko pasikalbėti su federacijos atstovais. Susirinkimas įgaliojo dr. A. Rakauską, J. Laučką ir L. Šimutį vykti į Washingtoną. Birželio 29 d. įvyko pasitarimas Lietuvos pasiuntinybėje. L. Ši-

mutis tai labai lakoniškai savo dieno-raštyje fiksavo: „Ilgai tarėmės Lietuvos reikalais. Nusistatėm rimtai ir pro-tingai“¹³. Kelionė į Washingtoną ne-buvo viešinama. Konfidencialiame laiške kunigui Pranciškui Jurui L. Ši-mutis rašė, jog P. Žadeikis susirūpinęs Lietuvos likimu, pritaria JAV lietuvių katalikų veikimui, ragina dirbti vie-ningai. Pažymi, jog tuo tarpu Lietuvos diplomatomis reikia laikytis ramiai ir taktiškai, kad „kiek galima ilgiau bent iš vardo Lietuva pasilaikytų kaipo at-skira valstybė“¹⁴. Vėliau jis prisimi-nimuose rašė, jog „min. Žadeikis dar nebuvo pasiruošęs greitu laiku išeitį prieš Maskvos pastatytą Paleckio re-žimą. Esą reikia palaukti, gal reikalai pasitaisys. Mes gi labai griežtai pasisa-kėme prieš okupaciją ir Maskvos pri-mestus Lietuvai pakalikus – palecki-ninkus ir kitus. Pasisakėme protes-tuosią ir veiksią prieš visus tuos dip-lomatus, kurie neišdrys nutraukti ry-šius su paleckininkais. Pasikalbėjimo pabaigoje pasiekėme vieno bendro nu-sistatymo – kovoti prieš okupaciją ir paleckininkus ir šiam tikslui tinkamai susiorganizuoti“¹⁵. Suprantama, kad patriotiškai nusiteikusiems JAV lie-tuvių veikėjams buvo lengviau reikš-ti savo pozicijas nei Lietuvos atsto-vams, kurie dar laikėsi laviravimo taktikos, turėdami naivių vilčių, jog Lietuva, kad ir valdoma marioneti-nės *Liaudies vyriausybės*, išlaikys nors

ginant juos dar stipriau susiburti apie savo srovinius centrus, kad „iš visur spinduliuotų vieninga veikla“, nes prieš visus iškyla vienas tikslas – lais-va ir nepriklausoma Lietuva. Buvo užsiminta, kad lietuvių katalikų vi-suomenės vadovybė jau turi „atitin-kamus planus darbui“¹⁷. Tuo pačiu metu, liepos 5 d. dienraščio *Draugas* numeryje buvo išspausdintas kunigo K. A. Matulaičio straipsnis *Mūsų tau-tinė pareiga*, kur ragino JAV lietuvius susiorganizuoti į galingą jėgą vaduoti Lietuvą iš komunistų jungo ir siūlė su-kurti *Lietuvos draugų sąjungą*, kurią pradėtų kurti ALRK Federacijos Cent-ro valdyba, kuri „šį reikalą svarstys ir nustatys pagrindinius šiai sąjungai dėsnius“¹⁸. Taigi, buvo duodama su-prasti, kad JAV lietuvių katalikų va-dovai jau aktyviai veikia šioje srityje. Liepos 10–12 dienų L. Šimučio die-noraščio įrašuose fiksuojama informa-cija, jog iš *Liaudies vyriausybės* paša-lintas finansų ministras Ernestas Gal-vanaskas, valdininkas Edvardas Tu-rauskas, jog Lietuvoje oraganizuojami nelegalūs rinkimai į Seimą lygiagre-čiai sutapo su JAV lietuvių veiklos stip-rėjimu. Dienraštis *Draugas* liepos 11 d. numeryje paskelbė ALRKF Centro val-dybos platų pareiškimą, kuriame jau lyg ir bandoma ieškoti bendrų sąlyčio taškų su kitomis srovėmis tokiais žo-džiais: „Visi lietuviai, ištikimi lais-vai ir nepriklausomai Lietuvai, derina

skelbta Lietuvos pasiuntinio P. Žadei-kio liepos 25 d. telegrama Justui Pa-leckiui Kaune. Telegramoje diplomatas liepos 14 ir 15 dienų rinkimus įvardi-no kaip tautos valios falsifikaciją, o *Liaudies seimo* nutarimus – neteisėtais. Pareikalavo okupacinės kariuomenės išvedimo ir naujų rinkimų pravedi-mo²⁰. Liepos 22 d. Čikagoje *L. Bohemia* viešbutyje pietavo JAV lietuvių di-džiųjų organizacijų atstovai: L. Šimu-tis, P. Grigaitis, M. Vaidyla bei Lietuvos konsulas P. Daužvardis. Jie kalbėjosi Lietuvos reikalais ir nutarė po trijų die-nų sušaukti Čikagos lietuvių draugijų vadovų posėdį. Tuo pačiu L. Šimutis susirinkusius supažindino su savo pa-rengtu projektu steigti visų grupių centrą Lietuvai gelbėti. Iš esmės visi, kaip dienoraštyje pažymi L. Šimutis, projektui pritarė²¹. Liepos 25 d. vaka-re Dariaus ir Girėno salėje įvyko visų Čikagos lietuvių grupių ir laikraščių redakcijų atstovų susirinkimas ap-tarti dabartinę Lietuvos padėtį. Nuta-rė pasiųsti JAV prezidentui F. Roosevelt padėką už Lietuvos okupacijos nepri-pažinimą, parengti pareiškimą visuo-menei ir kovoti prieš JAV lietuvius ko-munistus. Rugpjūčio 1 d. išeivių spau-doje buvo paskelbtas bendras L. Ši-mučio, P. Grigaicio ir M. Vaidylos pa-rengtas atsišaukimas *Gelbėkime Lie-tuvą*, kur buvo tokie žodžiai: „Pasiti-kėkime savo jėgomis ir sutartinai dar-

1. 1940 06 15 L. Šimučio dienoraštis, *Pa-saulio lietuvių archyvas prie Lituanistikos ty-rimų ir studijų centro* Čikagoje (toliau – *LTSC/PLA*), Leonardo Šimučio fondas, dėžės nenumeruotos.
2. 1940 06 15 telegramų JAV valstybės sek-retoriui Cordell Hull ir Lietuvos pasiuntiniui Povilui Žadeikiui kopijos, *Amerikos lietuvių kultūros archyvas* Putname (toliau – *ALKA*), f. ALRKF, spinta nr. 40, b. 47 (L. Šimučio kores-pondencija 1939–1940 m.), lapai nenumeruoti.
3. 1940 06 17 P. Žadeikio laiško L. Šimučiui ir kitiems telegramos autoriams nuorašas, *Lie-tuvos centrinis valstybės archyvas* (toliau – *LCVA*), f. 656, ap. 2, b. 300, l. 4.
4. 1940 06 16–18, 20-21 L. Šimučio dieno-raštis, *LTSC/PLA*, Leonardo Šimučio fondas, dėžės nenumeruotos; Šimutis L. *Amerikos lietuvių taryba: 30 metų Lietuvos laisvės kovoje 1940–1970*. Chicago, 1971, p. 16.
5. Į darbą už Lietuvos laisvę!. *Amerika*, 1940, birželio 28, nr. 26, p. 2.
6. C.B. Susitarimas buvo ultimatas. *Vienybė*, 1940, birželio 18, nr. 140, p. 2.
7. *Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. 90-ties metų istorija: 1886–1976*. New York, 1976, p. 321, 333.
8. 1940 06 24 Lietuvos konsulo P. Dauž-vardžio kalba (ne spaudai) SLA 41 seimo ati-daryme. Skirius J., Račkauskas J. *Amerikos lie-tuvių tarybos kūrimosi 1939–1941 metais at-spindžiai dokumentuose ir spaudoje*. Chicago: LTSC, 1998, p. 80-81.
9. 1940 06 21 pasiuntinio P. Žadeikio laišk-o P. Daužvardžiui nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 300, l. 18.
10. Rezoliucija. Skirius J., Račkauskas J. *Amerikos lietuvių tarybos kūrimosi 1939–1941 metais atspindžiai dokumentuose ir spaudoje*. Chicago LTSC, 1998, p. 82; *Susivienijimas Lie-tuvių Amerikoje. 90-ties metų istorija: 1886–1976*. New York. 1976, p. 323.
11. Liepos 21 d. L. Šimutis laiške prof. K.Pakštui paaiškino tokio bendro organo su-kūrimo prasmę: „(...) yra žinių, kad Lietuvos vyriausybė susiformuos Europoje ir vado-vaus sąjūdžiui už nepriklausomybę. Mūsų pareiga bus jai padėti moraliai, o ypač me-džiaginiai. Tam rengiamės gerai susiorgani-zuoti ir sudaryti centralinį komitetą”. *ALKA*, f. *ALRKF*, spinta nr. 40, b. 47 (L. Šimučio ko-respondencija 1939–1940 m.), lapai nenum-e ruoti.
12. Kaip susikūrė ALTAS? Pasikalbėjimas su jo pirm. L. Šimučiu. *Draugas*, 1962, kovo 27 (iškarpa). *LTSC/PLA*, Leonardo Šimučio fon-das.
13. 1940 06 29 L. Šimučio dienoraštis, *LTSC/PLA*, Leonardo Šimučio fondas, dėžės nenumeruotos.
14. 1940 07 04 L. Šimučio laiško kun. P. Ju-rui nuorašas. *ALKA*, f. *ALRKF*, spinta nr. 40, b. 47 (L. Šimučio korespondencija 1939–1940 m.), lapai nenumeruoti.
15. Kaip susikūrė ALTAS? Pasikalbėjimas su jo pirm. L. Šimučiu. *Draugas*, 1962, kovo 27 (iškarpa). *LTSC/PLA*, Leonardo Šimučio fon-das.
16. 1940 07 01 P. Žadeikio laiško K. Pakštui į Los Angeles nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 2, b. 300, l. 61.
17. Vienas bendras tikslas. *Amerika*, 1940, liepos 5, nr. 27, p. 2.
18. Skirius J. Račkauskas J. *Amerikos lie-tuvių tarybos kūrimosi 1939–1941 metais at-spindžiai dokumentuose ir spaudoje*. Chicago LTSC, 1998, p. 13, 89–84.
19. Kovosime dėl Lietuvos Laisvės (A.L.R.K. Federacijos pareiškimas. *Ten pat* p. 85–86.
20. 1940 07 16 ir L. Šimučio dienoraštis, *LTSC/PLA*, Leonardo Šimučio fondas, dėžės nenumeruotos; Ministerio Žadeikio žodis Pa-leckiui. *Amerika*, 1940, rugpjūčio 2, nr. 31, p. 1; Lietuvos pasiuntinybės pranešimas. Ten pat.
21. 1940 07 22 L. Šimučio dienoraštis. *LTSC/PLA*, Leonardo Šimučio fondas, dėžės nenumeruotos.
22. 1940 07 25 L. Šimučio dienoraštis. *Ten pat*; Gelbėkime Lietuvą, *Draugas*, 1940, rugp-jūčio 1, nr. 179, p. 2; Skirius J., Račkauskas J. *Amerikos lietuvių tarybos kūrimosi 1939–1941 metais atspindžiai dokumentuose ir spaudoje*. Chicago: LTSC, 1998, p. 14, 92.



Amerikos Lietuvių R. K. Federacijos tarybos specialiai sukviestas suvažiavimas svarstyti Sovietų Rusijos okupuotos Lietuvos laisvi-nimo ir šalpos reikalus įvyko 1940 m. rugsėjo 9 d. Pittsburgh, PA, William Penn viešbutyje. Šiame suvažiavime buvo padaryta užuomazga sukurti bendrą visų Amerikos lietuvių organizaciją Lietuvai laisvinti ir šelpti.

dalinę nepriklausomybę; vengė griež-tesnio atviro žodžio prieš TSRS, kad ne-pakenkus Lietuvai, kuri jau buvo bol-ševikų rankose. Nereikia pamiršti ir tai, kad lietuvių diplomatinis korpusas užsienyje finansiškai pilnai priklausė nuo Lietuvos vyriausybės. Tačiau ne-oficialioje aplinkoje tarp diplomatų vyravo liūdnos, be perspektyvos atei-tyje Lietuvos nepriklausomybei nuo-taikos; jie tvirtai laikėsi nuostatos, jog reikia telkti išeiviją. Tokį dvip-rasmiškumą gerai atspindi P. Žadeikio mintys išdėstytos liepos 1 d., praėjus dviem dienom po susitikimo su fede-racijos atstovais, laiške prof. Kaziui Pa-kštui: „Aš neabejoju, kad Amerikos lie-tuviai sudarys bendrą organizaciją ir talkininkaus Lietuvos reikalams kaip nepriklausomybės pradžioje. Lietu-vos padėtis yra sunki, bet nėra bevilt-iška“¹⁶. Po minėto ALRKF Centro valdy-bos posėdžio lietuvių katalikiškoje spaudoje pasirodė kreipimasis į visus patriotiškai nusiteikusius išeivius, ra-

savo veiklą, nekenkdami viens kitam (...) suranda bendrą kelią dirbti ben-dram tikslui”. Tuo pačiu informavo, kad rugpjūčio 9 d. Pittsburge sušauk-tas ALRKF Tarybos suvažiavimas tu-rės patvirtinti Centro valdybos pa-ruoštą planą bendram JAV lietuvių darbui¹⁹. Pastebėta, kad JAV lietuvių didžiųjų organizacijų kvietimas ska-tino JAV lietuvių, ir net atskirus jų pro-fesinius susivienijimus, rengti smul-kesnius ir didesnius susirinkimus, priimti rezoliucijas, skelbiant protes-tus prieš bolševikus. Oficialiam skirtingų srovių va-dovų bendradarbiavimui ir bendrų renginių išplitimui lemiamos įtakos tu-rėjo liepos 21 d. *Liaudies seimo* spren-dimas Lietuvą įjungti į TSRS sudėtį bei oficiali JAV valdžios pozicija: liepos 16 d. Valstybės departamentas pranešė, kad perima Baltijos valstybių turtą, esanti JAV bei liepos 23 d. JAV valsty-bės sekretoriaus Welles pareiškimas, nepripažįstant Baltijos šalių okupaci-ją. Be to, išeivijos spaudoje buvo pa-

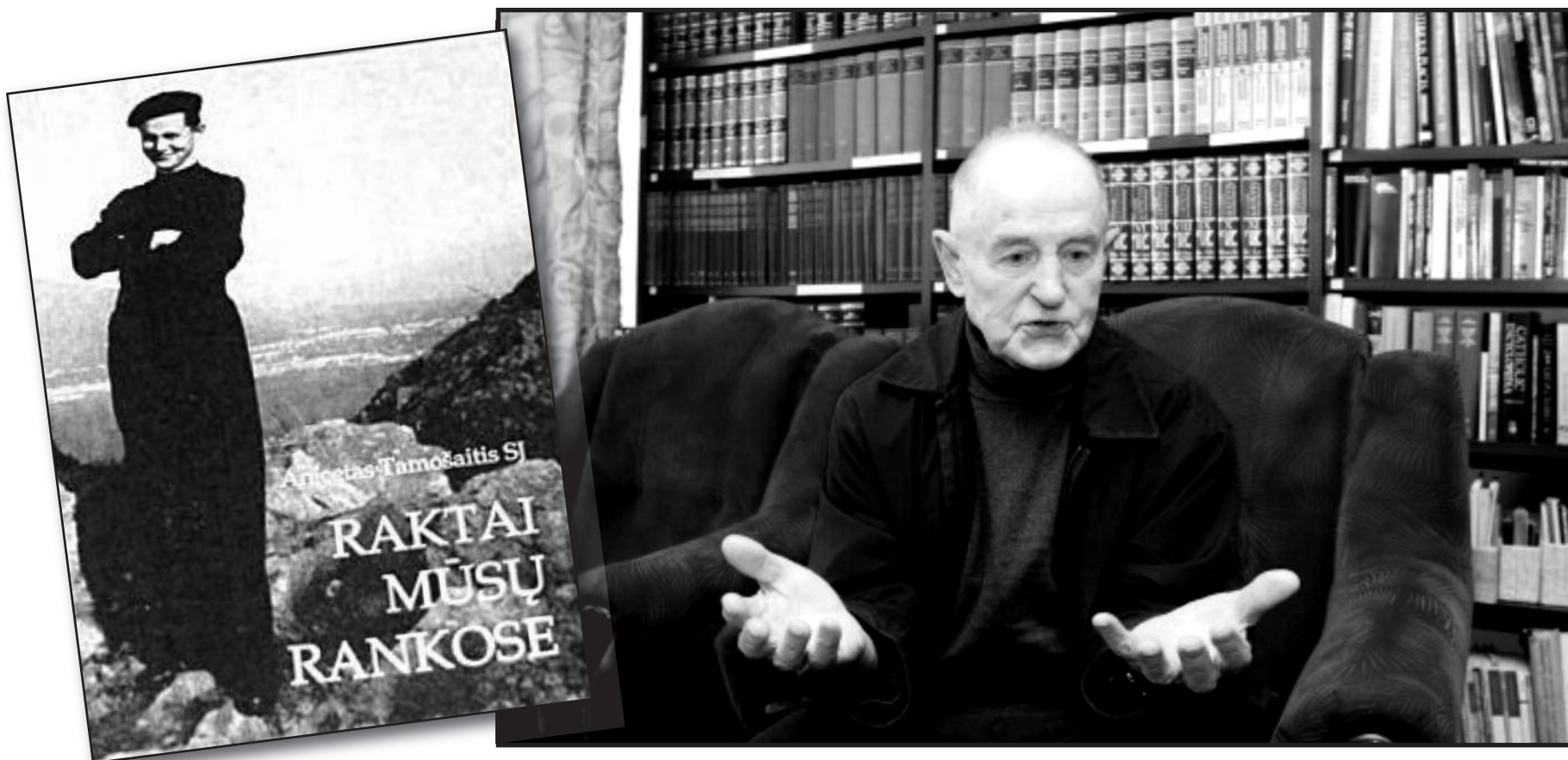
buokimės visi, kuriems yra brangus mūsų senosios tėvynės likimas” bei kvietė JAV lietuvius protestuoti prieš Lietuvos okupaciją ir siųsti JAV vy-riausybei, Kongreso nariams atitin-kamus pareiškimus²². Tai buvo pirmas platesnis Čikagos lietuvių įvairių sro-vių veikėjų pasitarimas, dedantis pa-grindus tampresnei konsolidacijai.

Šaulių kuopa „Klaipėda“ paaukojo 60 dol. „Draugo“ leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Vida Jankauskienė, gyvenanti **Woodhaven, NY**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdi padėka už paramą.

Birutė P. Jakštienė, gyvenanti **Yorkville, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdus ačiū, kad re-miate lietuvišką spausdintą žodį.

Bronė Rumša, gyvenanti **Saint Joseph, MI**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiausius padėkos žodžius skiriame Jums.



Anicetas Tamošaitis, SJ

Pristatyta kun. A. Tamošaičio pamokslų knyga

Penktadienį, rugpjūčio 7 d., Šiaulių Šv. Ignaco Lojolos bažnyčioje buvo pristatyta kunigo Aniceto Tamošaičio, SJ pamokslų knygą „Raktai mūsų rankose“.

Knygoje sugulė 1922 metais gimusio jėzuito Aniceto Tamošaičio pamokslai, sukaupiti per keletą dešimtmečių. Pamoksluose gvildenamos įvairios temos: tikėjimas, džiaugsmas, meilė, žmogaus šventumas, nuodėmės ir kančia. Knygoje taip pat gausu nuotraukų iš kunigo laisvalaikio ir kelionių, pateikta trumpa biografija.

Apie knygos idėją, kunigo žodžio galią, ekspresiją kalbėjusi redaktorė docentė dr. Dalia Jakaitė pabrėžė, jog knygos tekstų stiprybė – sodri autoriaus kalba, autentiškas santykis su lietuvių literatūra ir pasauliu, kūrybiškos vaizduotės persmelktos istorijos, subtilus humoro jausmas, žaismo stilistika.

„Tai tiesus, principingas ir radikalus požiūris į Dievą ir tikinčiuosius, šone nelieka ir pasaulio realijos.

Pamokslai išmintingi, iškalingi ir įtaigūs“, – sakė D. Jakaitė.

Vėliau ištraukas skaitė Valstybinio Šiaulių dramos teatro aktorius Vladas Baranauskas. Knygos autorius dėkojo prisidėjusiems prie knygos išleidimo: knygos iniciatoriui Ugniui Ratnikui, kalbos redaktorei D. Jakaitėi bei „Šiaurės Lietuvos“ leidyklai.

Įžangos žodyje apie Anicetą Tamošaitį, SJ Algimantas Gudaitis, SJ rašo:

Apie tėvą Anicetą būtų galima kalbėti kaip apie laivų meistrą, skanių valgių gamintoją, įvairių užsienio kalbų ir dar daugelio dalykų ekspertą... Šioje knygoje tėvą Anicetą atrasime kaip originalų pamokslininką. Kaip pats pasakoja, dar būdamas seminarijoje jis suvokė pamokslų sakymo dinamiką. Ruošdamasis šventųjų Mišių homilijoms, tėvas Anicetas ypač reiklus sau. Kelis kartus teko girdėti, kaip pamokslininko darbe jis matė panašumo su... višta, kuri renka trupinius, sliekus, grūdus, vabzdžius, o galiausiai, padėjusi kiaušinį, kudakuoja. Tėvo Aniceto manymu, ir kunigas, ruošdamasis sekmadienio homilijai, paskaito knygą, parenka citatų, pavyzdžių ir sekmadienį „kudakuoja“ parapijiečiams – sako pamokslą. Jei rimčiau, visur, kur šis jau dabar garbingo amžiaus jėzuitas dirbo, ten žmonės jį atsimena kaip gerai paruoštų pamokslų sakytoją. Džiugu jausti, kaip savo pamoksluose tėvas Anicetas dažnai taiko šventojo Ignaco dvasingumo bruožą – atrasti Dievą visur. Išsisąs gyvūnų pasaulis, gamtos vaizdai, istoriniai įvykiai, šventų ir įžymių žmonių pavyzdžiai, sveiko humoro dozė – visa tai suderinama su Šventojo Rašto skaitiniais ir pateikiama jo pamoksluose klausytojui.

O štai kaip savo padėkos žodyje knygos atsiradimą paaiškino autorius: *Įvadiniame žodyje tėvas Algimantas meistriškai įpynė faktą, kad save lyginu su višta. Pagalvojau, kad nuo jos bus geriausia pradėti šį savo padėkos žodelį. Kartą važiauvau viena Čikagos gatve. Matau – vienoje vietoje stovi nedidelė maisto parduotuvė. Viršum durų pavadinimas – „Baltosios vištos kamara“ (angl. „White Hen Pantry“). Apačioje pridėta emblema: gūžtoje tupi balta višta ir deda kiaušinį. Man dingt į galvą: žiūrėk, koks puikus kunigo vaizdas! Ką apskritai višta daro? (Aišku, ne dideliuose vištynuose, panašiuose į fabrikus, bet kaimo sodybose.) Kapstinėjasi po kiemą, ieško grūdų, kirminų, o, atėjus metui, kiaušinių višta padeda, kaip žinome, džiugiai kudakuodama.*

Ar ne taip, tariau sau, daro kunigas, kuris turi sekmadienį ar šventadienį pasakyti žmonėms pamokslą? Daro norėdamas, kad jo sakymas nebūtų, liaudiškai tariant, pilstymas iš tuščio į kiaurą. Savaitės pradžioje užmeta akį į Dievo žodžio tekstus ateinančiam sekmadieniui ar šventadieniui, ieškodamas, apie ką ten iš kalbamų dalykų žmonėms būtų idomiausia ar naudingiausia išgirsti, apie ką jam pačiam geriausiai ir sklandžiausiai išeitų pakalbėti. Pavarto taip pat knygų, kur Šventasis Raštas komentuojamas: gal ten kokia gera mintis pasakyta. Pasikapsto ir po savo paties užrašus: gal apie kurį nors dalyką jau yra kur nors anksčiau kalbėta arba gerų dalykų pasižymėta. Iš visa to gaminasi pamokslas, kurį, atėjus metui, ir padeda kaip višta kiaušinį, dažnai gerokai kudakindamas, ypač jei mano, kad neblogai išėjo.

Taip šios knygos pamokslai ir gimė.

„Šiaulių krašto“ ir „Atolankų“ informacija

Pasakojama, kad kartą velnias nutarė pasitraukti iš savo verslo. Sušaukė visus kipšus ir ėmė iš varžytinių pardavinėti savo įrankius. Jau nesnieji kipšai, kuriems rūpėjo tapti žmonių gundymo specialistais, jais buvo labai susidomėję. Už pyktį, išdidumą, gaidulius, melą ir panašius dalykus siūlė nedaug, jie visi buvo parduoti už palyginti mažą kainą. Priėjus prie paskutinio įrankio, varžymasis buvo nepaprastas. Kaina vis kilo. Kiekvienas kipšas siūlė, kiek tik įstengė. Žinojo, kad tuo įrankiu, panaudotu igudusios rankos, žmogų labai lengva nukreipti nuo tikrojo kelio. Matydamas, kad visi taip nori įrankį turėti, velnias nusprendė jį pasilaikyti ir iš verslo nesitraukti. Tas įrankis – nusiminimas.

Toje legendoje glūdi geras gabalas tiesos. Nusiminimas veda į visokius šunkelius: apatiją, beviltiškumą, svaiginimąsi alkoholiu, netgi savižudybę. Kadangi piktojo žmogui kišamas nusiminimas toks pavojingas, būtina jo kratyti. O tam geriausia ir veiksmingiausia priemonė yra džiaugsmas. Jis ne tik kaip koks skydas atmuša ano tamsybių verslininko brukamą nusiminimą, bet neša daug kitokio gėrio

Aniceto Tamošaičio, SJ pamokslas Džiaugsmo svarba

ties kūnui, tiek dvasiai, kaip liudija ir medicina, ir psichologija, jau nebekalbant apie religiją.

Ką apie džiaugsmo svarbą ir poveikį sveikatai sako psichologija ir medicina, neblogai nurodo jau Senojo Testamento Siracido knyga: „Nepasiduok sielvartui ir nekankink savęs slogiais svarstymais. Linksma širdis yra žmogaus gyvenimo šerdis, o džiugesys prailgina jo dienas. Išsiblaškyk, pasidrasink, nuvyk apmaudą toli nuo savęs. Juk sielvartas yra sunaikinęs daugelį, naudos jis niekad neatneša. Pavydas ir pyktis trumpina gyvenimą, o krintimasis be laiko pasendina“ (Sir 30, 21–24). Lenkų rašytojo Henriko Sienkievičiaus (Henryk Sienkiewicz) apy sakėje „Ponas Volodyjevskis“ vienas veikėjų, Zagloba, tai nurodo kiek glausčiau: „Kvailys, kas savyje nusiminimą peni, užuot dvasinės badu, kad tas ne naudėlis kuo greičiau pastiptų.“ Verta taip pat nepamiršti, kad italų rašytojas Dantė Alighieri savo

„Dieviškosios komedijos“ trilogijoje vieną pragarą vietą yra skyręs tiems, kurie nusimine verkę, kai galėjo džiaugtis.

Žmonės dažnai raukosi, kai jiems kalbama apie džiaugimąsi. Bepigu, sako, apie džiaugsmą šnekėti. O kaip galima džiaugtis, jei sunku gyventi? Kaip džiaugtis, jei pačiame krašte, kuriame gyvename, užsikorę mums ant sprando daugybė visokių vargų ir trūkumų? Bet ar našta darosi lengvesnė, jei ją nešame susiraukę? Tomo Kempiečio „Kristaus sekimas“ teisingai nurodo, kad savo kryžių kiekvienas vis tiek turėsime nešti. Jei nešime stenėdami, jis tik dar labiau slėgs. Šventasis Raštas taip pat ne veltui sako, kad Dievas myli linksimą davėją (2 Kor 9, 7).

Toks manymas, kad mums dėl vargų ir trūkumų džiaugtis neišeina, yra niekam tikęs, nes stipriai pavimpa klaidingu manymu apie Viešpatį Kristų: kalbėdamas apie džiaugsmą, neva nepagalvojo apie slepiančius vargus, kurių iškilis, prašovė pro šalį savo pažadais... Apie žemėje kylančius ir kilšančius vargus bei trūkumus jis gerai žinojo. Juos net nurodė. „Pasaulyje jūsų priespauda laukia“, – kalbėjo jis mokiniams per Paskutinę vakarienę (Jn 16, 33). Bet kaip

tik tada, per tą vakarienę, tiek daug kalbėjo ir apie jų laukiantį, jausimą džiaugsmą. Kadangi Kristus ir neklysta, ir pažadais tuščiai nesisvaido, aiškinimas, kad džiaugtis neleidžia ant sprando užsikorę vargai ir trūkumai, pasirodo nedaug ko vertas. Tiesa, tie vargai ir trūkumai nepaneigiami ir nemaži. Bet ne jie kliudo džiaugtis, o į juos nukreipti mūsų dėmesio prožektoriai, ir taip spiginantys, kad tiesiog nebematome savo turimų didelių gėrybių, kurios tikrai džiugina.

Per Paskutinę vakarienę Kristus kaip brangų paveldą tartum testamentu mums paliko dvi dideles gėrybes – džiaugsmą ir ramybę: „Aš tai kalbėjau, kad jumyse būtų manasis džiaugsmas” (Jn 15, 11); „Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę” (Jn 14, 27). Čia neblogai tinka varpo įvaizdis. Gaudžiančio varpo garsas mums gerai pažįstamas. Jis dviejų taktų: bim–bam, bim–bam. Tai kyla iš to, kad kankalas viduje daužia tai į vieną, tai į kitą varpo šoną. Taigi iš Viešpaties Kristaus lūpų tartum koks varpas gaudžia dvi mūsų paveldo gėrybės: džiaugsmas-ramybė, džiaugsmas-ramybė. Bet žinome, kas su varpų gaudimu atsitinka. Varpai skelbia ir kviečia, bet kai kurie žmonės į tą gaudimą nereaguoja: neina, kur kviečiama, nesiklauso, kas skelbiama. Ar ne taip matome atsitikus su daugybe dabartinių žmonių – šių dviejų gėrybių gaudimo požiūriu? Tai labai rimti dalykai.

Jau rimta, kad tuo kenkia patys sau ir pridaro bėdų kitiems. Bet tai ne viskas. Dar didesnė blogybė, kad netinkamai perteikiame Kristaus brangų paveldą, netikusiai vykdome jo testamentą. Ir tai dar ne viskas.

Mums turėtų iš gėdos raudonuoti veidas dar dėl vienos blogybės: kad esame pasidarę šlamštiškais krikščionybės ambasadoriais, nes ką apie ją skelbiame kaip džiaugsmo ir ramybės nešėją, savo pavyzdžiu vėl sugriauname – tuo džiaugsmu, ta ramybe nešvytėdami.

Čia pamąstėme tik apie vieną brangiojo paveldo dalį – džiaugsmą, palikdami ramybę aptarti kita proga. O apie džiaugsmą bene geriausiai tiks baigti vokiečių vyskupo Pauliaus Keplerio (Paul Keppler) žodžiais, kuriais jis baigia knygą „Daugiau džiaugsmo”: „Sėkmės kovai už džiaugsmą! Sielvarto, skurdo ir bėdų žemėje visada bus pakankamai. Žiūrėkime, kad joje būtų ir pakankamai džiaugsmo... Šimtai stengiasi apsunkinti savo ir kitų gyvenimą rūpesčiais ir vargais, nuodėme ir ydomis. Nukreipkime prieš juos tūkstančius, kurie diena iš dienos galvoja, kaip suteikti kitiems džiaugsmo. Pasaulis savo turguje perša tariamų džiaugsmų purslus. Mes neškime žmonijai tikrojo džiaugsmo maną. Mūsų gyvenimas dažnai bedžiaugsmis. Todėl juo labiau stenkimės praturtinti džiaugsmu kitus. Tuomet ir patys jo nestokosime.”

Lietuvos 18-mečiai Europos čempionate laimėjo bronzą



Lietuvos jaunieji krepšininkai po trejų metų pertraukos vėl užlipo ant garbės pakylės.

Lietuvos 18-mečiai krepšininkai po trejų metų pertraukos vėl užlipo ant garbės pakylės. Sauliaus Štombergo treniruojami vaikinai Europos jaunimo (iki 20 metų) čempionate Graikijoje iškovojo bronzą, puikiai sužaidę mažojo finalo rungtynes.

Kauno „Žalgirio-2” komandos žaidėjų vedami lietuviai rungtynėse dėl 3 vietos 74:49 (25:15, 18:15, 13:16, 18:3) įveikė pirmą kartą tarp keturių geriausių pirmenybių komandų patekusią Bosniją ir Hercegoviną.

Europos čempionato prizininkais tapo: klaipėdiečiai Tadas Sedekerskis, Laurynas Beliauskas, Jokūbas Svambaris, marijampolietis Arnoldas Kulboka, vilniečiai Aistis Pilauskas, Mykolas Dieninis, Arnas Beručka, šilutiškis Gvidas Galinauskas, šiaulietis Laurynas Birutis, kauniečiai Martynas Varnas, Martynas Echodas ir Gytis Masiulis.

Mūsų šalies krepšininkai turnyre Graikijoje laimėjo 6 varžybas ir pralaimėjo 3. Jų ambicijos buvo dar aukštesnės, bet pusfinalyje lietuviai nusileido Graikijai (60:68). Būtent graikai tapo Europos čempionais, finale 64:61 palaužę Turkijos krepšininkus.

Pastarąjį sykį medalius Lietuvos 18-mečiai iškovojo prieš trejus metus, kuomet Justo Tamulio, Mariaus Grigonio, Augusto Jankaičio vedama komanda Vilniuje ir Liėpojoje vykusiose Europos pirmenybėse iškovojo sidabrą, finale pralaimėjusi Kroatijai. Beje, iš tos sidabrinės komandos vienintelis Lukas Leka- vičius dabar yra tarp Lietuvos vyrų rinktinės kandidatų.

Tai buvo šeštasis lietuvių medalių komplektas per 18-mečių Europos pirmenybių istoriją. Auksą pavyko nuskinti Jono Valančiūno kartai 2010 metais Vilniuje ir Šarūno Jasikevičiaus kartai 1994 metais Tel Avive.

2006, 2008 ir 2012 m. mūsų šalies krepšininkai Europos jaunimo (iki 18) pirmenybėse iškovojo sidabrą, o dabar pirmą sykį – bronzą.

Parengė Dainius Ruževičius

A † A ADA MISIULIENĖ DIBULSKYTĖ

Mirė 2015 m. rugpjūčio 9 d. Homer Glen, IL.
Gimė 1921 m. lapkričio 12 d., Lietuvoje.
Gyveno Homer Glen, IL.
Nuliūdę liko: sūnus Vytautas su žmona Stella; daug dukterėčių ir sūnėnų Amerikoje ir Lietuvoje.
A. a. Ada buvo žmona a. a. Domo, mama a. a. Nidos ir Romos. Priklausė Pal. Jurgio Matulaičio misijos chorui.
Velionė bus pašarvota trečiadienį, rugpjūčio 12 d. nuo 9 val. r. iki 10 val. ryto Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, 14911 127th St., Lemont, IL, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Ada bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.
Nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. CollegeDrive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
25 E Washington, Ste 1121,
Chicago, IL Tel. 708-422-8260

SIŪLO DARBĄ

Reikalinga 30–69 metų moteris, susikalbanti angliškai, galinti prižiūrėti moterį ir gyventi kartu Claremont, CA.
Tel. 909-626-0954.

DRAUGAS
773-585-9500
skelbimai@draugas.org

Remkime Draugo fondą www.draugofondas.org

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo” laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo” laikraščio gyvavimą daugelį metų!

Draugo fondas

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

<http://draugokalendarius.org>

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugpjūčio 16 d. 10 val. r. švėsime 20-tąjį eilinį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys. Mišios lietuvių kalba taip pat aukojamos kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r., po jų klausomos išpažintys.

■ **101-sios Lietuvių dienos vyks rugpjūčio** 15–16 d., šeštadienį-sekmadienį, Schuylkill Mall, Frackville, PA. Įėjimas nemokamas. Daugiau informacijos <http://kofi144.weebly.com/>.

■ **Rugpjūčio 30 d., sekmadienį, 11 val. r.** Nekaltojo Prasidėjimo vienuolyne Putname įvyks visuotinis JAV Lietuvių katalikų mokslo akademijos (LKMA) suvažiavimas, kuriam bus renkama nauja valdyba. Nariai galės

dalyvauti rinkimuose nuotoliniu būdu, pasiskirdami savo mandatus dalyvaujančiam asmeniui. Visi, kurie domisi išeivijos lietuvių moksliniu darbu, maloniai kviečiami atvykti į mokslinę suvažiavimo dalį, kuri prasidės 1 val. p. p. Po paskaitų bus galima aplankyti Amerikos lietuvių kultūros archyvą. Daugiau informacijos <http://www.lkma.org/>.

■ **Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos** metinis pokylis įvyks Šiluvos Atleidų uždarymo dieną, sekmadienį, rugsėjo 13-ąją, 12:30 val. p. p. parapijos salėje. Jūsų laukia muzikinė programa, sveikinimai, šventiniai pietūs ir loterija. Kviečiame iš anksto užsisakyti vietas ir nusipirkti bilietus į pokylį. Vietų skaičius ribotas. Daugiau informacijos suteiks parapijos raštinėje: 773-776-4600 (Audra).



Filmas apie jaunimo stovyklą Lietuvoje
Rugpjūčio 16 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Tėviškės lietuvių evangelikų liuteronų parapijoje. (5129 Wolf Rd. Western Springs, IL 60558) vyks krikščioniškos labdaringos jaunimo stovyklos Vanaguose, Lietuvoje pristatymas. Šiemet stovykla buvo surengta jau 18-tą kartą. Visi laukiami.

Donatas Januta. „Lietuviški takai“

Vilnius, 2015 m., 300 psl.

Šioje gausiai iliustruotoje knygoje pristatomi San Francisco advokato, istorijos tyrinėtojo Donato Janutos rašiniai apie šiandienos ir praeities Lietuvą ir lietuvius. Aptarti santykiai tarp lietuvių ir žydų. Pristatyti Lietuvos karžygiai, tarp kurių generolai Povilas Plechavičius ir Vincas Vitkauskas, bei kovojusieji Afganistane. Aprašyti Amerikos lietuviai komunistai, jų gyvenimas ir veikla, jų susikirtimai su į JAV atvykusiais „dipukais“. Prisiminti du Amerikoje gimę lietuviai, kurie Lietuvoje tapo mirtini priešai – partizanas Adolfas Ramanauskas ir išdavikas Juozas Markulis...

Daug kitų žmonių, įvykių, ir vaizdų iš lietuvių gyvenimo bei veiklos rasite šiame rinkinyje. Autorius paseka ir lietuvių pėdsakus Baltarusijoje, Prūsijoje, Lenkijos Suvalkų krašte, Latvijoje. Knyga skirta visiems, kas domisi Lietuva, lietuviais, jų veikla ir gyvenimu.

Knygą „Lietuviški takai“ galite įsigyti „Draugo“ knygynėlyje.
Kaina – 25 dol.
(Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc.,
persiuntimas paštu – 5 dol.)
Teiraukitės tel. 773-585-9500

Smagus klubo gimtadienis gamtoje



Šeštadienio, rugpjūčio 8-osios popietę, 60-metį švenčiantis Beverly Shores (IN) Lietuvių klubas surengė šaunią gegužinę Lituanica parke. Marija Prunskytė-Brizgienė (k.) jau 61-erius metus vasaroja Beverly Shores. Jos vyras dr. Antanas Brizgys susitiko su giminaičiais Rūta Garūnaite Sula bei Donna Sula Sauder ir susipažino su ramiai ant mamos rankų įsitaisiusia naujagime Willow Onute Sauder. Šuniukas Koldūnas tuo tarpu taikosi atsigerti vandens iš stiklinės.
Audronės Kižytės nuotr.

Su gimtadieniu!



G. Žemelenė (k.) ir Z. Urbonienė pjauna šventinį tortą. R. Lapas nuotr.

Sekmadienį Tėviškės parapijiečiai šventė dvigubą gimtadienį – su gėlių puokštėmis, didžiuliu tortu ir krikščioniška gimtadienio giesme („Su gimimo diena / Tave sveikinam! / Dievo žodžio šviesa / Tau tesvies kelyje...“) buvo pasveikintos 89-ąjį gimtadienį šventusios Gertrūda Žemelenė ir 60-ąjį jubiliejų – Zita Urbonienė. „Su gimimo diena! / Ačiū Dievui už ją...“.

New Yorko apylinkėse koncertuoja Vilniuje gimusi Paryžiuje gyvenanti džiazo dainininkė Viktorija Gečytė. Jos koncertų galite pasiklausyti:

Rugpjūčio 14 d.	– WhyNot Jazz Room – New York, NY
Rugpjūčio 15 d.	– Lafayette Bar – Easton, PA
Rugpjūčio 17 d.	– WFMZ-TV – Allentown, PA
Rugpjūčio 17 d.	– Zinc Bar – New York, NY
Rugpjūčio 19 d.	– Project 142 – New York, NY
Rugpjūčio 20 d.	– Jazz Forum Arts – Tarrytown, NY
Rugpjūčio 21 d.	– Miller Symphony Hall – Allentown, PA
Rugpjūčio 22 d.	– Deer Head Inn – Delaware Water Gap, PA

**PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“**

<http://draugokalendarius.org>